

MAGYAR LAPOK

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

NAGYVÁRAD

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A nyelvek békéje

— Megjegyzések a „Különös beszéd” című vasárnapi cikkünkhöz —

A történelmi nagy napok lázában szombaton egy olyan közlemény került be a *Magyar Lapok* vasárnapi (szepember 8-iki keletű) számába, melyről olvasóközönségünk előtt határozottan ki kell jelentenem, hogy nem egyezik szerkesztőségünk felfogásával és az illető cikket magam nem is olvastam annak nyomdába adása előtt, csak tegnap, amikor külön felhívták rá figyelmemet. A „Különös beszéd” című cikkről van szó, melyben a szerző tapintatlanságot vet szemére dr. Bledea László urnak, amiért a Kormányzó Ur fogadásakor az üdvözlő beszédet román nyelven tartotta. A cikk különben még „—k” aláírással jelzettel is jelent meg, ami azt a téves látszatot is keltette, hogy lapunknak ilyen jelzettel dolgozó belső munkatársa, *Polyák István* úr lenne a szerző. Ezt a téves látszatot is helyre kell igazítanom, mert a cikket nem ez a munkatársunk írta, hanem lapunk egyik lobogó temperamentumu barátja a közönség köréből. Ezt a barátunkat meglepetésként érte, hogy a román nyelvű üdvözlő beszéd nem szerepelt az ünnepély előzetesen közzétett műsorában, s emiatt abba a téves föltételezésben volt, mintha dr. Bledea László úr utólagos rögtönzéssel szerepelt volna az üdvözlők között.

Szerkesztőségünk felfogása az, hogy a román nyelvű üdvözlő beszéd beletartozik abba a magasabb harmoniába, mellyel Magyarország a területén élő népek nyelvi és lelki békéjére törekszik. Ami külön dr. Bledea László urat illeti, róla keresztény szeretettel és magyar hálával meg kell állapítanunk, hogy egyike volt azoknak, akik a román uralom idején jóakarattal és megértéssel viselkedtek a magyarság iránt, s éppen a magyar katolikusok ősi vagyoni jogai érdekében védelmezőleg is lépett föl az egyes sovinszta román elfogultsággal szemben. Hozzánk is méltatlan volna, ha erről a nemes erkölcsi bátorságra való, igazságos és mély jóságú magatartásáról megfeledkeznénk.

A szóban levő cikk is megállapította, hogy „a magyar közönség hozzája méltó nyugalommal” fogadta a Bledea László úr román nyelvű üdvözlő szavait. Ez a lényeg a beszédnek a magyar közönségre gyakorolt hatása tekintetében. A magyarság irányadó körei vélekedését is megkérdeztük, s maga dr. Thury Kálmán kormánybiztos az ügyre vonatkozólag lapunknak a következő kijelentést tette:

— A vezető körök intenciói szerint történt az, hogy a Főméltóságú Ur fogadtatásakor román nyelven is üdvözlés történt. Jelképezése kívánt ez lenni annak, hogy a magyar állam legfőbb megszemélyesítője előtt is egyenlő jogosultsága van a másnyelvi polgártársak anyanyelvének. A magyar állam jövőbeli belső politikájának fontos irányelve az, hogy nem fordítja vissza az előbbi román uralom nyelvi elnyomásait, hanem a nemzetiségeknek is megadja a nyelvi egyenjogúságot.

Mindezekre való utalással közönségünk előtt teljes lelki készséggel helyreigazítottam lapunk vasárnapi számának azt a tévedését, hogy a „Különös beszéd” című cikkben szemrehányó kifogással szólt. A cikk szerzője is az előbb elmondottak után bizonyára megnyugszik abban, hogy az általa kifogásolt be-

A honvédsereg bevonulása a Körös-völgyén

Ünnepélyes fogadtatásuk Élesden és Réven

Élesdről jelentik: Amikor Nagyváradról Kolozsvár felé vezető útjában a honvédsereg átvonult Élesden, a község lakói ünnepélyesen fogadták a honvédeket. Diadalkaput állítottak és óriási táblákat helyeztek el „Eljen Horthy!”, „Eljen Teleki!”, „Eljen Csáky!”, „Eljen Hitler!”, „Eljen Mussolini!” felirásokkal. A magyar zászlók mellé a német és az olasz zászlókat is kitézték.

Csillag Nándor esperes-plébános ünnepi beszédében hangzott, hogy szinte nem is bírják azt a nagy örömet, amely Élesd szinmagyar lakosságát eltölti. Hálát adott a Mindenhatónak, hogy alázatos imájukat meghallgatta és most már magyar honvédek vannak a Körös-völgyében. Mély hódolattal szölt Magyarország kormányzójáról, hálával emlékezett meg a németek nagy vezérééről és a Duce-ról, miközben a közönség percekig ütemesen éltette Magyarországi kormányzóját, Hitlert és Mussolinit.

Vaday Bela református esperes arról beszélt, hogy Élesd már szinte Erdély kapujában van, nagy történelmi alakok szelleme lengi körül.

Hosszasan, lelkesen ünnepelt a község la-

kossága, amíg a honvédség csapatai elvonultak. Hasonló diadalmenet volt a honvédség átvonulása a Körös-völgyében fekvő legközelebbi nagyobb községében, Révben.

Beérkezés a Királyhágón. Diadalkapu Csucsán. Menetelés Kalotaszeg felé.

Csucsáról jelentik: A Királyhágó nehéz menettérépét maguk mögött hagyva, nótaszóval vonultak be a magyar honvédek Csucsára. Csucsán élt annakidején hosszabb ideig *Ady* Endre, a nagy magyar költő is, kúriáját a hatalomváltozás után Goga Oktávián szerezte meg.

A magyar honvédeket Csucsán is diadalkapu és lelkes fogadtatás várta.

A magyar honvédség alakulatai végeláthatatlan sorokban vonultak át a községen. Az él már messze eltűnt a Körös kanyarjában, amire a derékhad a községbe ért. Század századot, motoros jármű motoros járművet ér s a poros országúton büszkén, boldogan menetelnek a magyar honvédek Kalotaszeg központja: Bánffy-Hunyad felé.

Hétfőn vonult be a magyar hadsereg a Maros-Torda megyében lévő Szászrégenbe is.

Határtalan lelkesedéssel fogadta Besztercebánya a felszabadító magyar hadsereget

Besztercéről jelentik: (M. T. L.) A magyar honvédsapatok hétfőn délután vonultak be Besztercebányára. A lobogódíszbe öltözött város lakossága már a kora reggeli órák óta izgatott várakozással az utcákon tolongott. A feldíszített Főtéren lévő díszemlévényen már délelőtt elhelyezkedtek a fogadóbizottság tagjai és a helyi előkelőségek, akik a teret zúfolásig megtöltött embertömeggel együtt türelmesen várakoztak. Sokan diszmagyarba öltöztek huszonkét év óta először és különösen sok volt a magyar ruhás asszony és leány. Az emelvény előtt a helybeli gimnázium diáksága állt sorfalat és tartotta fenn a rendet. Déltűn 3 óra után felütek az első magyar páncélkosik. Amikor mögöttük megjelentek az első magyar csapatok is, a lelkesedés nem ismert határt. Mindenki igyekezett a bevonuló csapatok közelébe férkőzni. Különösen nagy lelkesedéssel fogadták a vezénylő tábornokot és törzskarát s valóságos virágosóval árasztották el őt is és a magyar csapatokat. Amikor a tábornok és törzskara elfoglalta helyét az emelvényen, a

helyi zenekar a himnuszt játszotta s a közönség könnyes áhitattal énekelte a gyönyörű magyar imádságot. Elsőnek a teljes ornátusban kivonult katolikus papság, élén a helybeli esperessel üdvözölte a vezénylő tábornokot. Utána a református egyház képviselője mondott üdvözlő beszédet. A szónokok beszédét többször szakította meg a lelkes éljenzés, különösen akkor, amikor Magyarország két nagy barátjának, *Hitlernek* és *Mussolininek* a nevét említette. A görög katolikus papság szónoka következett ezután. Hangzott, hogy az ott élő románság teljes lojalitással kíván együttműködni a kormányval. A görög keleti egyház képviselője mondott ezután üdvözlő beszédet, majd a magyar asszonyok és leányok, utánuk a magyar ifjúság és végül a frontharcosok képviselője üdvözölte a vezénylő tábornokot. A tábornok meleg, közvetlen szavakkal köszöntö meg a lelkes fogadtatást. Az ünnepség végén a csapatok díszmenetben vonultak el a vezénylő tábornok előtt.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

széd nem hivatlan rögtönzés volt, hanem első megnyilatkozása éppen annak a jövőbeli nyelvi békének, melyre nézve maga a cikk is szép és mély meggyőződésű szavakat talált. Ilyen szavak voltak a cikkben ezek: „Mi mindig becsültük a fajukhoz, művelődésükhöz ragaszkodó férfiakat. Mi a nyelvek ellen soha

kifogást nem emeltünk. — — Nem fogjuk kényszeríteni kisebbségeinket arra, hogy a mi nyelvünket beszéljék.”

E meggyőződéses szavak szellemében kívánom: Béke velünk.

Dr Paál Árpád.
a *Magyar Lapok* főszerkesztője.

A román hatóságok megszegik a bécsi döntés határozatait

Budapestről jelentik: Erdélynek az anyaországához visszakerülő részeiből, anóva a honvédség még nem vonult be, olyan hírek érkeztek, hogy a román hatóságok, figyelmen kívül hagyva a bécsi döntés határozatait, minden felszerelést igyekeznek magukkal vinni. Ezekre a károokra magyar részről fenntartják a kártérítési igényt. Értesítés van arról is, hogy a romániai vállalatok felmondanak magyar alkalmazottaiknak és végkielégítés nélkül tömegesen elbocsátják őket. A moldvai munkatáborokban még mindig százával vannak olyan magyarok, akik a visszacsatolt területen bírnak illetőséggel. Magyar politikai körök megjegyzik, hogy a román kormány, mely állandóan viszonyosságot követel a kisebbségi politika terén, éppen ma tér el a legelemből jóindulattól. Budapesten egyelőre nem terveznek ellenrendszabályokat, de nem kétséges, hogy magyar részről a román kisebbséget ugyanugy fogják kezelni, mint a magyarokat Romániában.

A gyergyói medencébe kedden vonultak be a magyar csapatok.

Budapestről jelentik: A honvédvezérkar főnöke közli: A hétfőre kitűzött meneteléseket csapataink minden zavaró körülmény nélkül elérték. Megszállták Bánffyhadot, Hídalást, Szamosujvárt, Szászszentgyörgyöt, Pete-

lét, Fehérpatakölgyét, Gödemesterházát és a környező területeket. Szeptember 10-én Bonchida, Mezőbánd, Marosvásárhely, Szováta, Parajd, Korond, valamint a gyergyói medence megszállására kerül sor.

A honvédvezérkar közleménye a megszállás folytatásáról.

Budapestről jelentik: A honvédvezérkar főnöke közli: 1940 szeptember 10-ikén reggel 9 órakor: A mai napon megszállásra kerülő területre csapataink az előnyomulást 7 órakor megkezdték.

Kibővül a honvédmérnöki tisztikar.

Budapestről jelentik: A honvédség vezetősége a műszaki tisztviselői szolgálati ágazatba sorolt mérnököket a honvédmérnöki tisztállomány csoportjába sorolta. Erre az intézkedésre a haditechnika rohamos fejlődése következtében van szükség.

Törökország kedvezően fogadta a krajovai megegyezést.

Belgrádból jelentik: A *Politika* című lap istambuli jelentése szerint Törökországban kedvezően fogadták a krajovai megegyezést. Török politikai körökben kijelentik, hogy a déldobruzdai kérdés rendezésével biztosítani lehet a Balkán békéjét.

Magyar Királyi Honvéd Vezérkar Főnöke

50. Főv. 1940. kat. közig. szám.

Hirdetmény

Az ideiglenes katonai közigazgatás alatt álló területen a közlekedés zavartalanlásának biztosítására az alábbi rendelkezések az irányadók:

1. Hústalan napok tartása. Minden hétfőn és pénteken teljes hústalan napot, kedden sertés és borjuhústalan napot, csütörtökön borjuhústalan napot kell tartani. Hústalan napon húst és husmentű nyers, elkészített, vagy bármely módon — tartósított állapotban a fogyasztók részére árusítani, forgalomba hozni vagy kiszolgáltatni tilos. A tilalmak nem vonatkoznak: halra, vadra, belsőrészekre (nyelv, tüdő, szív, vese, velő mirigy, máj, vér), hurkára, disznósajtra, szalonárra, hájra, olvasztott zsírra, töpörtőre, juh- és lóhúsra, sertésfej- és sertés lábakra, valamint pulykára, gyöngytyukra és 1.20 kg-nál kisebb súlyú csirkékre.

Abban a községben (városban), ahol az országos- vagy hetivásár, vagy bucsu hétfőre, vagy péntekre esik, a hústalan napot hétfő, illetőleg péntek után következő köznapon kell tartani. Ha ilyenformán a teljes hústalannap keddre, illetőleg csütörtökre esik, úgy a sertés-illetőleg borju-hústalan napot az elsőfokú közigazgatási hatóság vezetője jelöli ki. A tilalmak nem vonatkoznak a m. kir. honvédségre, a kórházakra, gyógyintézetekre, valamint a gyermeknevelőintézetekre.

2. Egyes mezőgazdasági termények és termékek forgalmának korlátozása. Bejelentési kötelezettség alá esnek búzából, rozsból, kétszeresből és ezek lisztjéből egyenként 1 q-t, árpából 5 q-t, tengeriből morzsolt állapotban 5 q-t, csőves állapotban 7 q-t, szárított és víztelenített zöldség- és főzelékfélékből együttesen 20 kg-ot, babból, borsóból, leneséből egyenként 10 kg-ot, zabból 1 q-t, a különböző szénafajtákból 10 q-t, végül a takarmányszalmából 20 q-t, alomszalmából pedig a 100 q-t meghaladó készletek. E készleteket a katonai parancsnokságnál be kell jelenteni. A bejelentési kötelezettség csak azokra a készletekre vonatkozik, amelyek a bejelentésre kötelezett birtokában vannak. A felsorolt terményeket zár alá helyezem, azokat eladni, vagy más módon elidegeníteni nem szabad. Akinek birtokában zár alá helyezett készlet van és azt részben vagy egészben elidegeníteni kívánja, köteles készletét a katonai parancsnokságnak megvételeire felajánlani. A zár alá helyezett készletekből felhasználni engedély nélkül csak annyit szabad, amennyire a készlet birtokosának élelmezési, illetőleg takarmányozási célokra feltétlenül és igazoltan szükség van. A szükséglet alapjául szolgáló körülményeket a bejelentés

alkalmával a katonai parancsnokság előtt kell igazolni.

3. Búza és rozs kiörlése, kenyérfőzés. A kereskedelmi, vegyes és vámórléssel foglalkozó malmok búzából legfeljebb 40 százalékos „finom lisztet” (buzadarát és 0-ás lisztet), ezenfelül pedig kenyérlisztet, illetőleg sötét kenyérlisztet készíthetnek. Rozsból 70 százalékos kiörlési határon belül, fehérlisztet és kenyérlisztet készíthetnek. Az említett lisztfajták kiörlése után fennmaradó készletből takarmánylisztet, illetőleg korpát kell készíteni. Az említett lisztfajták jellege tekintetében a földművelésügyi miniszter által megállapított jellegek az irányadók.

Kenyeret kereskedelmi forgalom céljára csak buzakenyérlisztből, fehér rozslisztből 85 százalékos buzakenyérlisztnek és 15 százalékos fehér rozslisztnek, vagy 80 százalékos sötét buzalisztnek és 20 százalékos rozskenyérlisztnek, avagy a fent említett kétfajta rozslisztnek 50—50 százalékos arányú keverékéből, valamint egyes különleges kenyérfajtákat szabad készíteni.

4. Cukor forgalmának szabályozása. Az ideiglenes katonai igazgatás alatt álló területen található cukorkészletet, mennyiségre való tekintet nélkül, zár alá helyezem. Zár alá helyezettnek kell tekinteni a magántulajdonban lévő, vagy valamely kereskedelmi, ipari vállalat, kórház, gyógy- és nevelő- vagy egyéb intézet tulajdonában lévő készletet. Magánháztartás és egyéb fogyasztócsoporthoz személynként és hetenként készletükből városokban legfeljebb 12 dkg, községekben 7 dkg mennyiséget fogyaszthatnak mindaddig, amíg ez a kérdés külön szabályozást nem nyer.

Azok részére, akik cukorkészlettel nem rendelkeznek, a katonai parancsnokság a kijelölt kereskedők vagy elosztók útján juttat cukrot. Azok, akik cukorra igényt tartanak, 8 nap alatt tartoznak bejelenteni igényüket a katonai parancsnokságnál annak megjelölésével, hogy cukorfejadagjukat melyik kijelölt kereskedőnél, illetőleg elosztónál kívánják felvenni. A kijelölt kereskedők, illetőleg elosztók csak azok részére adhatják ki a cukorfejadagokat, akiknek nevét és lakcímét velük a katonai parancsnokság közli.

Közforgalmu vasutaknak, postának, hajózási vagy más fuvarozási vállalatnak cukrot csak az illetékes hatóság által kiállított szállítási igazolvány mellett szabad szállítani.

WERTH HENRIK
gyalogsági tábornok, s. k.
a. m. kir. honvéd vezérkar főnöke

Az erdélyi területek gazdaságpolitikai kérdéseivel foglalkoztak a gazdasági miniszterek

Budapestről jelentik: A gazdasági miniszterek Teleki Pál miniszterelnök elnöklésével értekezletre jöttek össze. Időzerúri gazdasági kérdéseket beszéltek meg. Elsősorban erdélyi kérdésekkel foglalkoztak. A visszacsatolt erdélyi területeken mindazokat a támogatásokat nyújtják, amelyekben általában a termelőket részesítik.

Az elhelyezkedés gondjai

A huszonegy éves kisebbségi sorsban nagy nélkülözéseket és szenvedéseket kiállított magyarság minden rétegéből máris számosan indultak el közhivatali állások keresésére. Szaporítják ezeknek a számát a Romániában maradt erdélyi területek menekültejei és azok az erdélyi magyarok, akik Bukarestből és más ökirályságbeli városokból tértek vissza nagyváradi otthonukba, hogy itt teremtsenek lételeményt maguknak.

Az állástkeresők között nagy tájékozatlanság uralkodik. Első útjuk természetesen a Magyar Párt vezetőségéhez irányul, de itt csak tanácsot tudják ellátni őket s még nyilvánvalóan sem vezethetnek a közhivatali állások keresésére. Sokan úgynevezett magatartási bizonyítványt kérnek a Magyar Párttól, mert nyilvánvaló, hogy magyar közszolgálatba csak olyan egyént vesznek fel, aki igazolni tudja, hogy a román uralom alatt magyar szempontból kifogástalan magatartást tanúsított. Olyan egyenektől, akiket a Magyar Párt vezetősége személyesen jól ismer és akik a magyar kisebbségi mozgalmakban elismerést érdemlő szerepet játszottak, azonnal kiállítják ezt a magatartási bizonyítványt, a többiek pedig nyilvánvalóan veszik s az erre rövidesen megalakuló bizottság által végzendő kivizsgálás kedvező eredménye után állítják ki részükre a bizonyítványokat.

Azok, akik városi állást keresnek, dr. Borbély Dezső városi főjegyzőnél jelentkeznek a városháza I. emeleti 6-ik számú szobában. Értesüléseink szerint máris sokkal több jelentkező van, mint amennyi a beöltésre váró állás. Ugy a városnál, mint más közhivatalokban csak ideiglenes jelleggel vesznek fel alkalmazottakat.

A tantestület állást kereső tagjai ugyan csak a városházán jelentkeznek a tanfelügyelőség irodájában, Bartók királyi tanfelügyelőnél. A jelentkezőket ő is csak nyilvántartásba veheti. A jelentkezők száma itt is rendkívül nagy.

A vármegyei közigazgatásban elhelyezkedni kívánók a megyeházán, dr. Czifra Kálmán kormánybiztosnál jelentkeznek.

A pénzügyigazgatáságon dr. Szabó Ákos pénzügyi főtanácsosnál az I. emelet 10. szám alatt. A jelentkezők száma itt is igen nagy, pedig elhelyezkedésre egyelőre nem sok kilátás van, egyrészt, mert sok román tisztviselő jelentette be a magyar állami szolgálatban való visszamaradását, másrészt pedig, mert a román állam a Romániában maradt erdélyi városokból a bécsi döntőbíró határozata után minden magyar kisebbségi pénzügyigazgatási tisztviselőt hirtelen áthelyezett azokra a városokra, amelyeket a döntőbíró Magyarországnak ítél.

A postánál, mint már jeleztük, nem vesznek fel új jelentkezőket. Ugyanez a helyzet egyelőre a vasutnál is.

Itt írjuk meg, hogy értesülésünk szerint máris számos magyar kisiparos és kereskedő, akiknek eddig is tisztességes megélhetésük volt, bezárták üzleteiket és műhelyeiket, vagy elhagyta ipari, illetve kereskedelmi állását és köztisztviselői állások után futkos. Illetékes helyen rámutattak arra, hogy ezzel nem szolgálják sem a saját érdekeiket, sem pedig a magyar nemzet érdekeit. Az új Magyarország felépítésénél elsősorban az iparban és kereskedelemben szaktudással és tapasztalattal rendelkező polgárságra lesz szükség, nem pedig arra, hogy közhivatali pályára telepítsük át azokat is, akikre a termelő munkában vár szerep.

Lázadás a Petain kormány ellen

Rómából jelentik: (M. T. I. Lapjelentések szerint Rabatban, francia Marokkóban a Petain-kormány elleni lázongó tevékenység miatt több személyt letartóztattak.

Feloszlott a polgárőrség

Nagyvárad. Saját tud. A polgárőrség, amely az átmeneti idők zürzavarában rendkívül nehéz körülmények között odaadással és eredményesen végezte feladatát, kedd délután hat órakor feloszlik és a rend fenntartását ezután mindent a rendőrség, a csendőrség és a katonaság látja el. A polgárőrség feloszlása ünnepélyes keretek között ment végbe a Magyar Házban. A kedden kiadott napirend szerint a polgárőrségből, amely még a hétfői nap folyamán hetven állami hivatalnál és egyéb intézménynél teljesített szolgálatot, a jövőben csak egy ötven tagú különítmény marad meg a Magyar Házban végzendő központi szolgálatra, továbbá a rendőrség és más rendfenntartó közegek támogatására. Ennek az ötven tagú különítménynek a megszervezését és vezetését T a s n á d y György főhadnagyra bízta.

Hlatky Endre a nagyvárad muzeumnak adományozta kép- és könyv-gyűjteményét

Nagyvárad. Saját tud. Dr Hlatky Endre miniszeri tanácsos, a nagyvárad polgári kormánybiztosa, aki tudvalevőleg nagyvárad születési ember és mindig rajongó szeretettel csüggött szülővárosán, a visszatért Nagyváradot nagyértékű ajándékkal lepte meg. Hlatky Endre húsz éven át fáradhatatlanul gyűjtötte a Nagyvárad utcáit, tereit ábrázoló fényképeket és összegyűjtötte az itt megjelent könyveket, folyóiratokat is. Mondhatnánk neki volt az egész országban a legnagyobb és legértékesebb ilyen nemű gyűjteménye. Most, hogy Nagyvárad visszatért Magyarországhoz, ezt a történelmi alkalmat Hlatky Endre azzal igyekezett még szebbé tenni, hogy úgy kép-, mint irodalmi gyűjteményét a nagyvárad Régészeti Múzeumnak adományozta. A gyűjtemény rövidesen meg is érkezik Váradra és annak elrendezése után a közönség előtt is hozzáférhető lesz.

Időjárás

A budapesti Időjárás-kutató Intézet jelenti: Ma délelőtt a Dunántul már majdnem teljesen boros. Több helyen esett az eső. Kelet-Magyarországon még szépen sütött a nap. A hőmérséklet a nyugati határszéleken a 20 fokot sem érte el, keleten még 30 fok.

Várható időjárás a következő 24 órára:

Élénkebb szél, több helyen eső és zivatar, kivált az ország nyugati felében és a Felvidéken. A hőmérséklet az ország nyugati és középső részében csökken, a Tisza vonalától keletre még alig változik.

„TURUL“

selyemszövőde

Nagyvárad egyetlen keresztény magyar szövő üzeme, gyártja a legszebb selyem nyakkendőket. Keresztény magyarok, csak

„TURUL“

nyakkendőt viseljenek.

PODOLCSÁK JÓZSEF

Nagyvárad, Püspöki út 43. Telefon 17-65

Megkezdődött a bíróságok átszervezése

Windisch István osztálytanácsost és dr Kelemen Gézát bízták meg az erdélyi törvényszékek átszervezésével

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap Budapestről városunkba érkezett dr Windisch István osztálytanácsos és dr Kelemen Géza törvényszéki bíró mindketten miniszteriumi beosztással. Az erdélyi törvényszékek átszervezésére kaptak megbízást. Munkájukat már meg is kezdték.

Jelenleg az összes bíróságok a katonai parancsnokságnak vannak közvetlenül alárendelve és a katonai parancsnokság fog megbízni egy-egy bírót, vagy annak hiányában egy-egy ügyvédet a visszacsatolt területeken levő bíróságok ideiglenes vezetésével. A fogadalom letétele után a bíróságok megkezdik a legszűkebb körű munkát. Ez a korlátozott munka a következőkből áll: beadványokat fogadnak el, de a bírói munka szünetel. Csak a legsürgősebb ügyekben, mint például a nő- és gyermektartás

lehet határozatot hozni. Váltóóvás, végrehajtás és árverés fel van függesztve, egyedül biztosítási végrehajtást, vagy ha romlandó anyagok vannak lefoglalva, azoknak árverését lehet kérni.

Az itt maradt bírák és bírósági tisztviselők, amennyiben magyar nemzeti szempontból nincs kifogás ellenük, a katonai parancsnokságnál leteszik a fogadalmat és ebben az esetben a szeptember hóra eső fizetésüket is folyósítják.

A büntetőbíráskodás teljesen fel van függesztve. Ezekben az ügyekben a hadbírószék ítélkezik.

Feltüggesztették a közjegyzők működését is és működésüket csak azok folytathatják, akiket fogadalomtételre fel fogtak szólítani.

A bíróságoknál ez az átmeneti idő előrelátó hatóság 4-6-8 hétig fog tartani.

Községi folyamodványok a délnyugati bihari határ módosítására

A Nagyszalonta és Kötegyán szomszédságából Romániába szakított falvak Magyarországhoz csatlakozásukat kérik. Teleki miniszterelnök magához vette a kérvényeket és a diplomáciai tárgyalások megindítását kérte

A Kötegyán és Nagyszalonta alatt meghúzott új országhatár közvetlen déli szomszédságában olyan népes magyar községek vannak, melyek a határvonás miatt legtermészetesebb összefüggésükből szakadnának szét. Különösen lehetetlen helyzetbe kerül a Romániához osztott Ant község, melyet a trianoni gát miatti árvizek is mezőgazdasági természetű megfosztottak, s amelynek egyetlen kiútja csak Sarkad felé van, Magyarországon. Hasonló közlekedési és gazdasági elvágyódásba jutnak még a Romániához osztott Árpád, Erdőgyarak, Tamásda, Mezőbaj, Feketegyarmat és Dobrics községek. Ezek számára is mind nélkülözhetetlen a magyarországi Szalontával való kap-

csolatok fennmaradása. A határvonással elszakított községek nagyon meggyőző folyamodványokkal fordultak a magyar-román határ-megállapító bizottsághoz, hogy helyzetükön megfelelő módosítással segítsenek. A folyamodványokat vasárnap délután Teleki Pál gróf miniszterelnök saját maga kézhez vette, s azok dolgában Arvay Árpád magyarpartii főtitkár előterjesztését is nagy figyelemmel meghallgatta. A vonatkozó térképrajzokat is áttekintve, a magyar miniszterelnök kijelentette, hogy az említett községek helyzete csakugyan lehetetlenné vált és azon nemzetközi tárgyalásokkal segíteni szükséges. A folyamodványokat tehát azonnal diplomáciai munkába veszik.

Az idegenforgalom megszervezése a felszabaduló területeken

A kereskedelmi miniszterium különleges hivatalai Kolozsváron, Nagyváradon, Marosvásárhelyen és Székelyudvarhelyen. Légiforgalom Nagyvárad és a Székelyföld között

Nagyvárad. (Saját tudósítás.) A kereskedelmi miniszterium idegenforgalmi ügyosztályának előadója, Zsák A. József miniszteri osztálytanácsos vasárnap Teleki Pál gróf miniszterelnök kíséretében Nagyváradra érkezett. Elmondotta, hogy a kereskedelmi miniszteriumnak az ujonnan felszabaduló területekre nagyszabású idegenforgalmi programja van. Ez a program magában foglalja a vendéglátó ipar föllendítését, a helyi érdekességek és kirándulási lehetőségek propagandáját és a közlekedési módok tökéletesbülésének az elősegítését. A programba beletartozik, hogy az új határvonással megszokott vasuti forgalom helyreállítása és pótlása tekintetében az idegenforgalmi hivatal tervezeteket dolgozzon ki, s azok végrehajtásában hathatósan közreműködjen. Különösen arra törekszenek, hogy olcsó díjtételekkel a belvárosi közönségnek az új területeken való kiránduló utazásait rendszerré tegyék és a honismeretet így a legszélesebb néprétegekben kifejlesszék.

Az idegenforgalmi hivatalnak az új területekre nézve Kolozsváron lesz a központja. Ezt a központot maga Zsák A. József vezeti. A központhoz fog tartozni Kolozs- és Szolnokdéboka megye területe. Lesz még három kirendeltség.

Ezek közül egy Nagyváradon lesz Bihar, Szatmár és Szilágy megyék területére, s Papp Lajos fogja vezetni, kit turisztikai szervező munkájáról már korábban is előnyösen ismert az itteni közönség. További kirendeltségek lesznek még Marosvásárhelyen és Székelyudvarhelyen. A marosvásárhelyi Beszterce-Naszód, Csik és Marostorda megyékre lesz illetékes, a székelyudvarhelyi pedig Udvarhely és Háromszék megyék területére.

A Székelyföld tájszépségeinek, természeti kincseinek, népiparának feltárása különösen bele fog tartozni az idegenforgalmi hivatal ügykörébe. A Székelyföldre való utazások és szállítások megszervezése tehát elsőrangú gondja lesz a hivatalnak. A Székelyföld közlekedési szükségleteinek zavartalan ellátása érdekében ez a hivatal is állandóan igyekszik közrehatni. Fölvetették azt a kérdést, hogy a magyar Alföld és a Székelyföld közötti sűrűbb összeköttetés érdekében a légi forgalom rendszeresítése is nem volna-e lehetséges, nem kellene-e evégett a megfelelő berendezéseket azonnal munkába venni. Azt a választ kaptuk, hogy ez a légiforgalmi beszerzés nemcsak lehetséges, hanem maris tervező munka alatt áll a kereskedelmi miniszteriumban.

Az adok fizetése az eddigi kivetések alapján történik

Szerdán úgy a pénzügyigazgatóságon, mint a többi adóhivatalokban is megkezdődik az adóbeszedés

Nagyvárad. Saját tud. Amint azt a falragaszokon is köztudomásra hozták a visszacsatolt területeken a pénzügyi szervek s pénzügyigazgatósági hivatalok is katonai közigazgatás alatt állanak s működésük az eddigi jogszabályok szerint történik. Az erre vonatkozó rendeletet a bevonulás első napján kifüggesztették Nagyváradon is.

A nagyváradai pénzügyigazgatóságon a tisztviselők rendes ütemben folytatják munkájukat, s munkatársunk hivatalos helyről nyert értesülései

szerint, szerdán úgy a pénzügyigazgatóságon, mint a többi nagyváradai adóhivatalban megkezdődik az adóbeszedés. Az adók fizetése az eddigi kivetések alapján történik, tehát egyelőre új adókivetés nem lesz.

Most, amikor nem idegen érdekekről, nem bizonytalan célú adófizetésekről van szó, az adófizető polgárok bizonyosan szívesen tesznek eleget kötelezettségüknek s rendezik hátralékos és esedékes adóikat.

Megszüntették Romániában a nemzeti gyászt

Keresztet és díszőrséget állítottak fel Bukarestben azon a helyen, ahol Calinescu gyilkosait agyonlőtték

Bukarestből jelentik: Antonescu államvezető megszüntette Romániában az országos gyászt, amelyet a bécsi döntés kihirdetésekor rendeltek el az akkori intézkedők. A színházak és a mozgószínházak kedden ismét kinyitják kapuikat s a nyilvános helyiségekben is szabad zenélni.

Tegnap este többszáz főnyi vasgárdista tömeg vonult Bukarestben arra a helyre, ahol Calinescu miniszterelnök meggyilkolása után 9 vasgárdistát a karbatalom agyonlőtt. A helyet, ahol a 9 vasgárdista holtteste 24 órán keresztül hevert, virággal és zöld galyakkal borították be, majd keresztet állítottak fel és díszőrséget adtak melléje.

A lemondás állapotában levő Gigurtukormány tagjai közül a katonai tárcák miniszterei csak névlegesen vezetik hivatalukat, mert Antonescu az új eskü letételét sem kívánta meg tőlük. Azt hiszik, hogy Antonescu maga akarja kezébe venni az összes katonai tárcákat.

Budisteanu kultuszminiszter elrendelte, hogy a színházakból azonnal távolítsák el a zsidókat.

Antonescu tábornok hivatalos címe.

Bukarestből jelentik: (M. T. I.) Antonescu tábornok hivatalos címe: államvezető és megszólítása: tábornok. A „kegyelmes ur” megszólítást törlik.

Antonescu államvezető feloszlatta a Nemzet Pártját.

Bukarestből jelentik: Antonescu államvezető feloszlatta a Károly király által alapított Nemzet Pártját és ezzel egyidőben feloszlatták a nemzeti gárdát is.

Elbocsátottak tizenegy tábornokot a román hadseregből.

Bukarestből jelentik: Antonescu tábornok utasítására súlyos mulasztások és katonához nem méltó magatartás miatt 11 tábornokot elbocsátottak a hadseregből. Az államvezető fenntartotta magának a jogot, hogy a tábornokokat politikailag felelősségre vonja és vagyonuk adevetét megvizsgálja.

A román hadsereg Károly volt király neve ellen.

Bukarestből jelentik: (M. T. I.) Hivatalosan jelentik, hogy a hadsereg Károly király nevét viselő valamennyi alakulata és intézménye a király nevét törölni köteles.

Antonescu zár alá vette Károly volt király részvényeit.

Bukarestből jelentik: Antonescu miniszterelnök Károly volt román király összes bank-ipari részvényeit zár alá vette. Hírek sze-

rint ezeket a részvényeket a kormány veszi át. Kiderül, hogy Károly királynak nagy érdeklősége van a papír, fegyver, a cement-iparban, valamint a román bankoknál. Ezenkívül a király tulajdonához tartozott több kastély és birtok, néhány vadászterület és egy nagybirtok a Duna közelében.

Zsidókat bocsátottak el a román államvasutak szolgálatából.

Bucarestből jelentik: (M. T. I.) A román államvasutak 258 zsidó főtisztviselőt és beosztottat eltávolítottak a szolgálatból.

A brassói vasgárdisták temetése.

Brassóból jelentik (MTI): Vasárnap ünnepélyes külsőségek között temették el Brassóban azt az öt vasgárdistát, akik szeptember 3-án a botfalusi rádióleadóállomás és a brassói 41. tüzérezred laktanyájának megszállása alkalmával életüket veszítették. A temetésen résztvett a brassói német és olasz konzul is.

Vaida Sándor lesz a magyarországi románok vezére.

Bukarestből jelentik: Maniu Gyula korábban Kolozsvárra utazott, hogy a Magyarországhoz visszakerülő területen élő románság vezére legyen. Később azután megváltoztatta tervét és visszautazott Bukarestbe. Az ő szerepét most Vaida-Voevod Sándor veszi át Erdélyben.

Álhírek a külföldi sajtóban Magyarországon átvonuló német csapatokról

Egyes külföldi lapok, valamint rádióállomások közlései nyomán a legvadabb híresztelések terjedtek el Magyarországon átvonuló német csapatokról, azoknak romániai szándékairól és hasonlókról. Mint hivatalos helyről a Magyar Távirati Iroda munkatársa előtt kijelentették, a magyar kormány engedélyével a német munkaszolgálat és az SA-szervezet tisztviselői utaznak Magyarországon át, hogy a Beszarábiából a német birodalomba visszatelepítendő 90.000 német telepes hozaszállításánál közreműködjenek. Arra is engedélyt adott a magyar királyi kormány, hogy a német nemzeti szociálista pártszervezet egyes tisztviselői meghatározott dunai kikötőkben csempőruhában intézhessék a visszaszállításnál a fogadás, étellel és ruházattal való ellátás, valamint a továbbszállítás teendőit. Minden más híresztelés vagy találgatás a fantázia birodalmába tartozik.

Az ideiglenes nagyváradai vasúti menetrend

A nagyváradai központi pályaudvaron átmeneti jelleggel a következő vasúti menetrendet függesztették ki:

Vonatindulások Nagyváradról:

4.35	Nagyvárad—Szalonta.
5.40	Nagyvárad—Körösszeg.
6.50	Biharkeresztes—Nagyvárad
6.45	Nagyvárad—Biharkeresztes.
7.55	Nagyvárad—Szalonta.
10.06	Nagyvárad—Érmihályfalva, Máramarossziget.
11.37	Nagyvárad—Biharkeresztes.
12.20	Biharkeresztes—Mezőtelegd.
13.28	Nagyvárad—Érmihályfalva.
13.40	Nagyvárad—Szalonta.
15.35	Biharkeresztes—Nagyvárad.
17.40	Nagyvárad—Kötegyán.
18.10	Nagyvárad—Körösszeg.
19.10	Nagyvárad—Mezőtelegd.
18.30	Mezőtelegd—Biharkeresztes.
21.10	Mezőtelegd—Biharkeresztes.

Dijszabáscsökkentés a MÁV-nál.

Budapestről jelentik: A Magyar Államvasutak hivatalos lapja bejelenti, hogy 500 kilométeren felül a személyforgalomban és 200 kilométeren felül az áruforgalomban nagyarányú dijszabás-csökkentést vezetett be. Különös tekintettel van az erdélyi részekre. Megindultak a tárgyalások román illetékesekkel az átmenő forgalom felvételére. Ennek különösen Kolozsvár és Marosvásárhely összeköttetése szempontjából van jelentősége.

Jobbra előzz! Balra hajts!

A törvényt lehet eltérni, elviselni, elszedni; lehet nyögni és nyomorogni sulya alatt; ki lehet kerülni, ki lehet bujni alóla, lehet büjcskát játszani a paragrafusok és a betűk labirintusában; a törvényt lehet gyűlölni és elene lázadni.

De azt is ele lehet képzelni, hogy valaki szereti a törvényt, a rendet és mosolyogva, könnyű szívvel engedelmeskedik neki. Áll ez akkor, ha az a nemzet alkotja magának a törvényt, amelyik hasznát látja.

Itt van most egy jelentéktelen, de mégis nagyon jellemző kis eset. Eddig a közlekedésben úgy szoktuk meg, hogy: balra előzz, jobbra hajts! Most egy csapásra megváltozott a törvény: jobbra előzz, balra hajts! Ez a magyar közlekedési szabály, ez a magyar ember magyar törvénye.

Utóvégre mindegy lenne, mert a másik rendszer is megtenné ugyanazt a szolgálatot. De nekünk mégis ez a jobb, ennek engedelmeskedünk igazán, mosolyogva, mert ez a magyar rendszer.

Gusztó, a kocsi, aki régebben is sokszor fuvarozott ki a várad dombok közé, néhány napján áthajtott a baloldalra és huncut mosollyal kacintott hátra:

— Így is megpróbálom néha, nehogy elefejtsem! — Ilyenkor olyan jóleső érzéssel nézta a szürkét, hogy öröm volt nézni.

— Tanuld meg te is — biztatta a Lepkét — mert nemsokára szükség lesz rá.

És Gusztó igaz lett. Most már balra hajtunk és jobbra előzünk. A villamos gépelke hidegen fogadta ezt a változást. Neki csak az a fontos, hogy melyik sínpáron indították el. Gusztó azonban még sokáig fog nagy gyönyörűsége telni abban, hogy most balra hajthat és jobbra előzhet.

Mostanában is kocsikázok vele a szőlő kacskaringós útjain. Ha szembejön egy-egy kocsi, vagy szekér, amelyik még a régi rendszerben ábrándozik, mosolyogva int feléje jó előre ostorával:

— Balra hajts on atyafi! Meg kell szokni az új törvényt!

Erre azután mináketten összemosolyognak és jókedvűen hajolnak meg a törvény előtt! Meg kell szokni az új törvényt és ez nem is olyan nehéz, hiszen magyar ember magyar törvénye az.

Göring birodalmi tábornagy személyesen vezeti a London elleni légitámadásokat

A legutóbbi bombázások miatt földrengésszerűen remegett az egész angol főváros. — Az angolok kifogytak saját kiképzett repülőikből, s lengyel és cseh repülőkkel igyekeznek pótolni az emberhiányt

Berlinből jelentik: Mint a *Transkontinent Press* a legutóbbi London ellen végrehajtott nagy légi támadásokat illetően illetékes német katonai helyről értesül, annak a ténynek, hogy Göring birodalmi marsall személyesen vezeti a hadműveleteket, különös jelentőséget kell tulajdonítani.

Semleges megfigyelő véleménye szerint, aki személyes tapasztalatait vizsgálta, a London ellen végrehajtott első nagy légi támadás során London földje a bombáktól földrengésszerűen remegett. Világosan és kétséget kizáróan megállapítható, hogy az egyik városrészben bombatalálat érte a gázfővezetéket. Egy másik városrészben az elektromos műveket helyezte üzemben kívül a bombatalálat. Különböző városrészekben ezenkívül a német bombák szétrombolták a vízvezetéket.

Az angolok jelenleg lengyel és cseh repülőket próbálnak felhasználni, ami nem jelent semmi mást, mint utolsó keserű kényszerűséget. Az a tény, hogy az angol légi haderő kénytelen volt a bombázógépekhez kiképzett legénységet és repülőezemélyzetet vadászrepülőgépekhez átiskoláztatni, szintén bizonyítékát jelenti annak, hogy Anglia súlyos hiányokat szenved kiképzett és alkalmas védővadászrepülőgépekben.

Tüzérségi párbaj folyik a Csatorna partjain Hétfőn este 10 óráig tartott a tüzelés

Londonból jelentik (M. T. I.): Hétfőn este tüzérségi párbaj folyt a La Manche csatorna két partján angol és német ütegek között. A Gris Nez-fok közelében, a meredek sziklaparton a német ágyúk tüzet nyitottak a kenti part és Dover ellen. A párharcot figyelő újságíró közölte telefonon, hogy 75 másodperc telt el a német ágyúk torkolati tüzeinek fellobbanása és a gránátok robbanása között. A németek kétpercenként indítottak sortüzet. Később brit ágyúk is tüzelni kezdtek. A tüzérségi párbaj még az est beálltával tartott. Mialatt a tüzérségi ágyuzásról beszámoló újságíró Doverből telefonon beszélt, a telefonon át London is hallotta a lövedékek robbanását. A tüzérségi párbaj háromnegyed 10 órakor ért véget grenwichi idő szerint, amikor a német ütegek beszüntették a tüzelést.

A német ütegek kedden reggel is tüzet nyitottak.

Londonból jelentik (M. T. I.): A La Man-

A legutóbbi Hamburg ellen végrehajtott légi támadás során számos gyújtó- és rombolóbombákat dobtak le az utcákra és a vasúti berendezésekre, valamint egy temetőben is tizenöt sírt bombatalálat ért. Ez alkalommal a légi támadás során három súlyos és nyolc könnyebb sebesült volt a polgári lakosság köréből. Mint Hamburgból jelentik, a lakosság hangulata forrpontra hevült az angolok ellen és igen nagy örömmel üdvözölték azt a német bejelentést, amely megtorló rendszabályokat helyez kilátásba és amely kiemeli azt a tényt, hogy Németország a mai naptól kezdve ismétlődő nagy légi támadásokkal fogja az eddigi angol bombázásokat megtorolni.

40 angol és 16 német gép pusztult el a London és Kent felett lefolyt légi-csatákban.

Berlinből jelentik (M. T. I.): A London elleni támadásokon kívül a német légierő más canterbury-i fontos katonai célpontok ellen is támadást intézett. A London és Kent felett lefolyt légi-csatákban az angolok 40 repülőgépet veszítettek, 16 német repülőgép még nem tért vissza.

A csatorna két partján szünet után kedden reggel újra elkezdődött a tüzérségi párbaj. A tüzet a német ütegek nyitották meg a francia partokon. Egymásután három ízben adtak sortüzet. A gránátok Dover környékén csaptak be. A robbanások fénye megvilágította a partot, mintha nyári éghéberő vonult volna

Megbénítják London életét a német légitámadások

Stockholmból jelentik (M. T. I.): A svéd fővárosba befutó jelentések szerint London másodszori nagyszabású bombázása az óriás város mindennapi életére döntő befolyást gyakorol. A közlekedési vonalak szétrombolása, az utcák eltorlaszolása érzékenyen érinti az élelmiszereknek a városba való szállítását. A londoniak igyekezete, hogy élelmiszerekkel, minden eshetőségre felkészülve, ellássák magukat abból a célból, hogy a további légitámadások alatt legalább élelmiszerkészlet le-

át a vidék felett. A tüzelésre az angol ütegek válaszoltak.

Tovább folynak az Anglia elleni megtorló légitámadások.

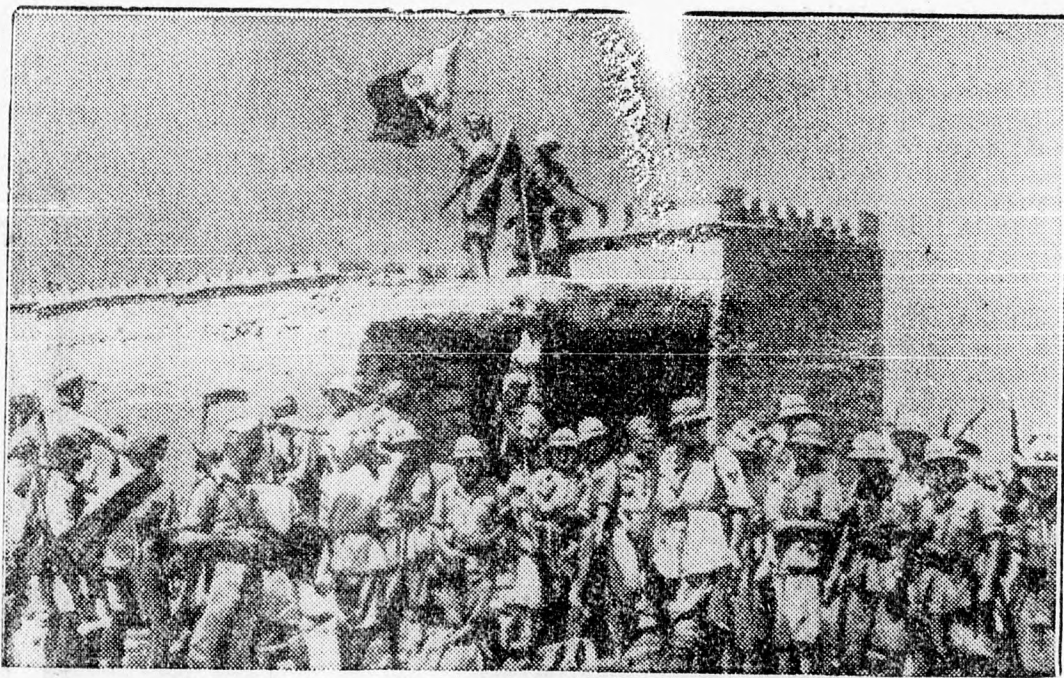
Berlinből jelentik: A Német Távíratok Iroda jelentése szerint kedde virradó éjszaka német harci kötelékek továbbfolytatták az angol sziget ellen megtorló támadásaikat és London, valamint több más helység hadászatiilag fontos célpontjait megtámadta. Ellenséges repülőgépek az éjszaka ismét Észak-Németország fölé repültek és különböző helyeken bombákat szórtak le. A birodalmi főváros néhány északi külvárosában is bombákat dobtak le. Többnyire nem katonai célok elleni, önkényes támadásról van szó. A bombázásnak egész sora lakóház esett áldozatul.

Olasz tudósító szerint a német légitámadások nagyszabású támadásokat vezetnek be.

Rómából jelentik: London bombázásával foglalkozva a *Popolo di Roma* berlini tudósítója hangoztatja, hogy nem epizódyszerű hadműveletről, hanem nagyszabású támadások bevezetéséről van szó. Noha az Anglia elleni támadásokban egyre nagyobb számú repülőgép vesz részt, igazi tömegtámadásról még nem lehet beszélni. A támadásban már mintegy 500 repülőgép vett részt.

Újabb jelentések London és Anglia bombázásáról.

Londonból jelentik: (M. T. T.) Noha az ellenséges repülőgépek főcélpontja London volt, egyes repülőgépek megjelentek Anglia északnyugati és északkeleti városai felett és Közép-Angliában, Dél-Skóciában és Wales vidéke felett is. A délkelet-ekvatori partok ellen intézett támadás alkalmával több nagy robbanóerejű bombát dobtak. Néhány bomba egy útra esett, de nem okozott jelentősebb károkat. Londonban több áldozata van a támadásnak. London délnyugati utcáira úgynevezett dob-alaku bomba esett. Sívító bombák hullottak egy London-környéki délnyugati külvárosra. Négy városnegyedben a robbanások ereje olyan nagy volt, hogy villamos kocsikat borított fel. London keleti részében kereskedelmi épületeket rongáltak meg a bombák.

Olasz trikolor Angol-Szomáli egyik erődítésén

Repülőszemélyzetre van szüksége az angol légihaderőnek.

Londonból jelentik (M. T. I.): Az angol légügyi minisztérium rádióon közölte, hogy az angol légi haderőnek új repülőszemélyzetre, mindenekelőtt pilótákra, rádiósokra és megfigyelőkre van szüksége. A 18—20 év közötti fiatalembereket jelentkezésre szólította fel. A pilóták korhatárát, mint közölték, 30 évre emelték fel.

Roosevelt fogadta személyes vatikáni megbízottját

Hydeparkból jelentik (M. T. I.) Roosevelt elnök hétfőn fogadta Taylort, vatikáni személyes megbízottját, hogy meghallgassa a pápa szóbeli üzenetét.

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Első magyar film!

RÁKÓCZI INDULÓ

Herczeg Ferenc «DOLOVAI NÁBOB LEÁNYA» című filmregényének film-változata. — Szereplők: Dajka Margit, Jávor Pál, Turay Ida, Csontos Gyula és Gózon Gyula. — Előadások kezdete: 4-6-8 órákor

A Bihar megyei Közkórház új vezetősége

A betegek felvétele a régi rendszer szerint történik

Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad város katonai parancsnokának rendelete értelmében kedden a biharmegyei közkórházat vitéz Rajnay Károly tábornoktól kapott ideiglenes megbízás értelmében új vezetőség vette át. A kórházban lévő egészségügyi és betegápolási teendők zavartalan menetének biztosítására az egyes orvosi állásokat a következő vezető orvosokra bízta a városparancsnok:

Igazgató dr. Verzár István, aki egyúttal megbízást kapott az intézet röntgen laboratóriumának és bőrgyógyászati osztályának vezetésére is. A sebészeti osztály vezetője dr. Pop Sándor, a nőgyógyászati osztály vezetője dr. Costa Romulus. A belgyógyászati osztály vezetője dr. Középpessy László, míg az elme-kórház főorvosi teendőinek végzésével dr. Szedlák Ödön, volt aradi orvost bízta meg.

A közkórház anyagi javainak leltár sze-

rinti átvétele kedden kezdődött meg.

Mivel a kivonuló román katonaság a katonai kórházat teljesen leszerelte és elköltöztette, a közkórházban vizsgálják meg a beteg katonákat s ha kórházi ápolásra, vagy operációra van szükségük, akkor ide utalják be. Egy ezredorvos vezetésével a kórház orvosai ápolják a katonákat is.

A betegek felvétele a régi rendszer szerint történik. A kórházat érintő rendelkezéseket dr. Tóth Ernő vármegyei főorvoson keresztül küldi a városparancsnokság.

A közkórház különben az átmeneti napokban is nyugodtan, zavartalanul folytatta működését. A ferences ápolónővérek, az ápolónők és a személyzet kitarított helyén. Az eddigiek szerint a kórház személyzetében nem eszközölnek változtatásokat.

A zsidó nagyiparos és a magyar munkás

A mondvasinált hazafiságnak, a máról-holnapra keletkezett magyar nemzeti felbuzdulásnak sok példájával találkozunk Nagyváradon a honvédség bevonulása óta a város lakosságának ama rétegeiben, amelyeknek a magyarsághoz semmi köze sincs. Nem a minden magyar honpolgár számára kötelező alattvalói hűség megnyilatkozásai ezek, hanem bántó hivalkodások a magyar színekben, üzletileg jól kiszámított átöltözések, öszintelen beletalalások a magyar életbe, amelyek senkit sem tévesztettek meg ma már, hiszen szerencsére elég jó emlékező tehetségünk van és nyilván tudjuk tartani a most hirtelen magyar nemzeti színeket öltött élelmiszerek korábbi magatartását.

Tegnap például egy nyugalmazott magyar táblabíró jelent meg szerkesztőségünkben, aki nagyon érthetően, kötelességének érezte, hogy a nyilvánossággal közöljön egy jelenetet, amelynek hőse egy ma bizonyára szintén magyar nemzeti színűvé átvédlett zsidó nagyiparos.

A magyar táblabíró a Grünwald-féle redőnygyárban járt ez év január vagy február hónapjában, amikor zsidó körök még vérmes reményeket tápláltak a nyugati hatalmak győzelme iránt. A táblabíró megtisztelte a zsidó redőnygyárost azzal, hogy politikai eszmecserébe bocsátkozott vele és igyekezett megmagyarázni neki, hogy a magyarügy diadala és az erdélyi magyarság felezabadosítása szorosan összefügg a német fegyverek győzelmével, illetve azoknak a hatalmaknak a bukásával, amelyek a trianoni kálváriához juttatták Magyarországot és a magyar nemzetet.

Grünwald erre a következő valóban feljegyzésre méltó kijelentést tette:

— Láttam már árvizet, láttam már tüzvész, láttam háborut és egyéb katasztrófákat. De Isten örizzen meg bennünket attól, hogy a magyarok ide bejőjenek.

Természetesen a nyugalmazott magyar táblabíró félbeszakította erre a beszélgetést és eltávozott Grünwald úr üzeméből.

És most, azzal az erkölcsi súllyal, amellyel egy magyar táblabíró rendelkezik és ami a szavahihelettségben való kételkedésnek a leghalványabb árnyékát is kizárja, rendelkezésünkre bocsátotta a magyargyűlölő zsidó gyáros nyilatkozatát.

Önkéntelenül eszünkbe jut ezzel kapcsolatban egy másik jelenet.

Turnu-Severinben, a román-magyar tárgyalások megkezdésének napján, gyalogszerrel ballagtam be az állomásról, mert a járműveket lefoglalták a Bukarestből várt előkelőségek számára. Az egész város a visszafojtott harag, a kiöbbszárított keszülő elkeseredés hangulatában várta a Zsófia-hajót, amely ekkor már valahol a Vaskaruban járt

a magyar követeléseket hozó küldöttséggel. A híres dunaparti Rózsá-liget mellett futó fásor padjain turnuseverini törzslakosok ültek, komor arcú latolgatva a számukra tragikus lehetőségeket s mi újságírók a nagy események elvárásában igyekeztünk szállásunk felé.

Egyezzerre csak három fiatal munkás vágott eléink. Hangosan, vidáman, magyarul beszélgettek. Megszólítottuk őket.

— Maguk hova valók, fiúk?

— Nagyváradra.

— Mi járatban vannak itt?

— A Grünwald redőnygyár munkásai vagyunk és az itteni iparkamara épületén dolgozunk.

A három fiatalember ezzel haladt is, előttünk, tovább az árnyas fásorban. A főtér közelében, valami ötven lépésnyire a rendőrkordontól, amely a tárgyalások színhelyéül kijelölt kulturpalotát a forgalomtól elzárta, a padokon sűrű sorban ülő turnuseveriniek közül egy barna képű úr indulatosan szólt reájuk:

— Ne beszéljétek magyarul itt! Romániában vagyunk.

A fiatal emberek megfordultak és egyikük öntudatosan kiáltotta vissza:

— Mi tudunk románul is, ha kell. De egymás közt magyarul beszélünk, mert magyarok vagyunk.

A meghotránkozás moraja futott végig a pad-sorokon. A barnaképű turnuseverini úr felpattant helyéről és egy lépést tett a fiatal munkások felé.

— Nem szégyelitek magatokat? Románul beszéljétek!

De a három munkást nem rettentette meg az erélyes fellépés.

— Mi az anyanyelvünkön beszélünk és abban nincs semmi szégyelnivaló.

És azzal vállalt vonva tovább mentek munkahelyük felé. A turnuseveriniek pedig ökölbeszorított kézzel néztek utánuk.

A két jelenetet igen tanulságos most egybevetni. A nagyvárad zsidó gyáros, akinek üzleti összeköttetései elnyultak Turnu-Severinig, Bukarestig, Konstancáig, aki Romániában megtalálta a módját, hogy minden vaegárdista és cuzista mozgalom, sőt minden hivatalos román-munka-védelem és antiszemizmus ellenére is nagy állami munkákat szerezzen meg, — nem óhajtotta a magyar uralmat, sőt nagyobb katasztrófának érezte a honvédség bevonulását, mint amilyen az árviz, a tüzvész, a háboru. A kisebbségi sorban magyar öntudatra ébredt magyar munkás azonban a legnehezebb körülmények között is bátran hitet tett magyarsága mellett és ma boldogan áll a magyar nemzeti színű zászló alá.

Jávor Béla.

Aldottak legyenek magyar édesanyák

Magyar asszonyok s leányok vonulnak végig vasárnap színpompás magyar viseletben, gyönyörű magyar lobogók alatt Nagyvárad utcáin.

Tarkán, hímesen, végeláthatatlanul hullámzott, áramlott, kigyózott a magyarruhás menet, mintha ezer esztendő szent, nagy történelmi folytonosságát meg sem szakította volna két gyászos évtized.

Honnan támadt hirtelen ennyi tündökletes magyar ruha? És honnan gyűlt össze úgyszólván percek alatt ennyi magyar asszony és leány itt, Váradon, amelyről mindig azt mondták huszonegy év alatt, hogy falai között többnyire idegenek élnek?

Láttatok-e már esőharmatos fűvekre, fákra boruló, felhőterhes égen felragyogó színes szivárványt? Vajjon honnan támad a szivárvány a sötét, borongós égboltozaton?

Huszonegy év alatt elégszer volt borús az egünk s eleget volt könnyesőtől harmatos a szemünk. S most hirtelen, hogy végre kiszűrt a nap s gyászhoz, fekete színekhez szokott szemünket újra arany napfény ragyogása kápráztatja, felragyogott im a szivárvány is, asszonyaink és leányaink százsorszép magyar ruháinak színeiben.

De hogyan támadt hirtelen ennyi magyar dal az ajkukon? Honnan vették azt a csodálatos összhangot, ahogyan ott, a város-ház előtt téren énekeltek, mintha egy láthatatlan karmester vezényelt volna valahonnan fentről, a magátságos Égből? 16 éves, 18 éves, 20 éves leányok, akiknek bölcsője már az idegen uralom alatt sínylődő erdélyi földön ringott, hol tanulták meg a régi Kossuth-nótát, a Himnuszot s a magyar Hiszekegy-et?

A román iskolákban s a kancsukákkal ellenőrzött hitvallásos iskoláinkban bizonyára nem tanították őket ezekre az énekekre.

A felelet kézenfekvő:

Otthon, az édesanyáktól!

Aldottak, ezerszer áldottak legyetek magyar édesanyák!

Bennetek volt mindig minden bizodal-munk a reménytelenség éveiben és éreztük, hittük, tudtuk, hogy míg Ti őrt álltok a magyar tűzhelyek mellett, jöhetnek viharok, földrengések, fergegek: a magyar szó nem némul el Erdélyben soha!

(F. V.)

Az új postai díjszabás

Nagyvárad, Saját tud. A Magyar Királyi Posta hirdetményben közölte a helybeli, bel-földi és külföldi díjszabást, amely a következő:

Levél	Helyben	Belföldre	Romániába
20 grammig	10 fill.	20 fill.	40 fill.
40 „	14 „	28 „	minden to-
250 „	18 „	36 „	vábbi 20 gr-
500 „	26 „	50 „	ként 2 fillés

Levelezőlap 6 fill. 10 fill. 20 fill.

Nyomtatvány

10 grammig	2 fill.	500 grammig	20 fill.
50 „	4 „	1000 „	40 „
100 „	8 „	2000 „	70 „
250 „	12 „	3000 „	100 „

Aruminta

50 grammig	6 fill.	250 grammig	15 fill.
100 „	8 „	350 „	24 „
150 „	10 „	500 „	30 „

Üzleti papír

250 grammig	16 fill.	1000 grammig	60 fill.
500 „	30 „	2000 „	90 fill.

Ajánlási díj helyben 20 fillér. Belföldre 50 fillér. — Expressz-díj 60 fillér.

Helyi expressz-díj a rendes portó háromszorososa, de legalább 20 fillér.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre 15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrünk meg s nem adunk vissza

HÁLAADÓ ISTENTISZTELET A BUDAPESTI BOLGÁR TEMPLOMBAN. Budapestről jelentik: A Dobrudza visszatéréséről szóló szerződés aláírása alkalmából a budapesti bolgár templomban hálaadó istentisztelet tartották. Az istentiszteleten megjelent Tosev Dimitri bolgár követtel az élén a budapesti bolgár követség egész személyzete, valamint a bolgár kolónia többszáz tagja. Az istentisztelet során a szerütrást végző Ralceva Ielkés, a bolgár kolónia részéről pedig Ivanov Todor lelkes beszédben méltatta a nap jelentőségét.

DR. KENEZ SÁNDORT NEVEZTÉK KI A KÖZPONTI JÁRÁS FŐSZOLGABIRÓJÁVÁ. A megyei közigazgatás megszervezése elsőrendű feladata a megyei kormánybiztosságnak. Az első nagyfontosságú intézkedés tegnap érkezett meg Budapestről. Dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter névre szóló, ideiglenes megbízatással dr. Kenéz Sándor volt magyarországi fősztolgabirót a központi járás főszolgabirójává nevezték ki. Dr. Kenéz Sándort igen sokan ismerik Nagyváradon is. Régi, kipróbált, kiválóan képzett közigazgatási tisztviselő, akinek működése elé a legnagyobb reménységgel tekintünk és megbízatása felett őszinte örömet érzünk.

Felhívás a nagyvárad tanonctartó főnök, mester urakhoz! Az iparostanonciskolai beiratások megkezdődtek, hétköznaponként délelőtti 9-12 óra között az iskola Sztaroveczi-utca 7. szám alatti helyiségében.

FELHÍVÁS. Azok a tanerők (tanárok, tanítók, ovónők), kik a nagyvárad „Szt. László” reálgimnáziumnál érdeklődtek (volt Gojdu liceum) szolgálatátételre jelentkezés céljából, bárhova is óhajtanak menni a megyében, jelentkezzenek a megyeházán a tanfelügyelőségben. Akik a volt Gojdu-liceum utód-intézeténél óhajtanak szolgálni, vagy ott voltak szolgálatban, azok az utód-intézetnél is jelentkezhetnek és innen terjesztjük elő együttes jelentkezéseiket. A nagyvárad Magyar Királyi Szt. László reálgimnázium.

UJABB INTÉZKEDÉS NEM KELL ÓVATOLTATNI A VÁLTÓKAT. Nagyvárad. Saját tud. Rendelet érkezett Nagyváradra a Nemzeti Bankhoz s ez a rendelet közli, hogy újabb miniszteri intézkedésig — valószínűleg folyó év október hó 31-ig — az augusztus hó 30-ika után lejárató váltókat nem kell óvatolni. Ezek a váltók óvás hiányában is megtartják érvényüket minden érdekelten, a forgatókkal szemben is. Ha mégis ezen váltókat szükség-telenül óvatoltatnák, az óvási költségek a váltóköttelezettek nem háríthatók át. Ez a rendelkezés nem érinti a külföldi állampolgárok magyar területen esedékessé vált váltóit. Ezek a váltóköttelezettek változatlanul megfelelő óvatolási eljárás alá vonhatók.

FELHÍVÁS A RÁDIO ELŐFIZETŐKHOZ. Felhívjuk az összes rádió előfizetőket, hogy 24 órán belül a Főposta rádióosztályánál nyilvántartás végett jelentkezzenek és hozzák magukkal az engedélyt, valamint a legutolsó kifizetett számlát. A következő adatok jelentendők be: Előfizető neve, lakhelye és a rádiókészülék típusa. Ugyanakkor felhívjuk a rádió adóállomás tulajdonosait, hogy gépüket azonnali hatállyal szolgáltatassák be a főpostánál, ellenkező esetben velük szemben szigorú eljárást teszünk folyamatba. Nagyvárad, 1940. szeptember 10. Nagy-öszy István, m. kir. postafőnök.

MEGSZÖKTEK A GRAF SPEE AMERIKÁBAN INTERNÁLT TISZTJEI. Buenos Airesből jelentik: A Graf Spee cirkáló parancsnokságának tisztjei, akik a Martín Garcia szigeten voltak internálva, megszöktek. Azt hiszik, hogy egy japán gőzhajóra szálltak és visszatértek Németországba.

Mivel pótoljuk befőzésnél a cukrot? Sok gondot ad a háziasszonyoknak most a cukor, a befőzések idején. Ezért a cukor pótlására a következőket ajánljuk: A befőttek eltevésénél cukor helyett nagyon jól alkalmazhatjuk a mézes szirupot. Elkészítése: 30 deka mézet két és fél deci vízzel forraljunk, a forrástól kezdődően 15 percig. A közben képződő habot szedjük le. Forralás után a szirupot vegyük le a tűzről és hagyjuk kihűlni, amikor kihűt, tegyük hozzá két evőkanányi rumot. Az így elkészített szirupot el tevéésre már előkészített és üvegekbe rakott gyümölcsre öntsük rá és az egészet szűrjük meg egy kevés szalicillal. Majd a befőttest gőzöljük ki. A leszedett hab sem megy kárba, mert felhasználhatjuk a kávé édesítésére.

Hatvanézer iskola van Németországban. Berlinből jelentik: A Nagy-Németországban levő népiskolák száma — a visszacsatolt keleti vidéken levő iskolákon kívül — a Birodalmi Statisztikai Intézet közlése szerint 1939 végéig több mint 60.000 volt. A régi birodalom területén 50.952 volt a népiskolák száma, összesen 186.582 osztállyal. Az iskolákban 177.303 tanított 7.503.195 iskolásgyermekeket.

Feljegyzések

Bukarestből érkező jelentések szerint a miniszterelnökség mellett rendkívüli bizottságot alakítanak, amely felül fogja vizsgálni az utóbbi években szerzett vagyonok eredetét. Nyolc évre visszamenőleg kivizsgálják az összes hadiszállításokat, a vasuti szállításokat és a Nemzeti Bank devizapolitikáját. Antonescu miniszterelnök különben elrendelte, hogy a jövőben a hadsereg tagjai csak tábori zöld egyenruhát viselhetnek. A Károly volt király által rendszerezett egyenruhák viselése ezentul tilos. Felülvizsgálják az elmúlt nyolc év összes politikai pereit. Megszüntetik a luxusvonatokat és az udvari vonatok számát is csökkentik. Ugyancsak megszüntetik a nagykövetségeket.

Románia tehát újra — ki tudja hányadszor — a konszolidáció útjára lépett. A külföldi sajtóban ugyan olyan hangok is hallatszanak, hogy ez a végleges, az igazi, a várva-várt megállapodás. Mi azonban másként látjuk a dolgok menetét.

Romániában minden kormány — pedig nagyon sok volt az utóbbi 20 év alatt — azzal vette át a hatalmat, hogy: „most következik az igazi, tisztakezü, korrupciómentes kormányzat!”

Az új kormányzat mindig elővette a régi rezsim embereit. Átvizsgálta vagyonukat, becsémélte módszereiket, kipellengézte tékozlásaikat, éppen úgy, mint most is történik. Az a rendszer, amelyet Antonescu román államvezér most felszámol, néhány héttel ezelőtt még úgy szerepelt, mint az egyedüli út, a tiszta, becsületes kéz politikája. Az ifjuság országör szervezetre esküdött mindenki és azt a királyt, akit valósággal kikergettek az országból, mindennap olcsó hízelgéssel és kikényszerített dícsérettel halmozták el az újságok.

Ma — Románia végre a konszolidáció útjára lépett. Jön a régi rendszer felszámolása és kezdődik — mint annyiszor eddig — az új, az igazi, a tisztakezü és becsületes államvezetés.

(P. I.)

BUKARESTI RENDELET A VISSZACSATOLT ERDELYI TERÜLETEK AGRÁRJELLEGŰ PENZKÖVETELÉSEIRŐL. Bukarestből jelentik: Rendeletörvény intézkedik Romániának a Magyarországhoz visszacsatolt területeken fennálló összes pénzköveteléseiről, amelyek az agrárreform folytán keletkeztek. A rendeletörvény elrendeli a tulajdonjog azonnali átírását azok számára, akik az agrárreformok folytán földhöz jutottak, de az átírás különböző okokból még nem történt meg.

* A Szent Orsolya zárda átszervezett összes iskoláiban (óvoda, elemi és 8 osztályu gimnázium és továbbképző, a beiratások szeptember 9-től 15-ig bezárólag tartanak.

Magyar levegő, magyar művészet,
gyönyörű magyar film

MA AZ APOLLOBAN

FÖLDINDULÁS

Főszerepben: Páger Antal, Kiss Ferenc és Eszényi Olga. — Műsoron kívül legújabb magyar világhíradó és különleges zenés pótkép: Falu végén kurtia kocsmá

Előadások kezdete: 4-6-8 óraker

ORVOSI HIR. Dr. Heller László belgyógyász hazaérkezett és ismét rendel; délelőtti 11-12 és délután 3-5-ig. Nagyvárad, Gillányi-utca 12. Telefon: 1543.

220 székely legény érkezett Nyíregyházára. Debrecenből jelentik: Az oroszok beszárahál bevonulása idején a román hadseregbe kényszerített székelyek közül igen sokan átszöktek az oroszokhoz. Az oroszok Csernovichan jelölték ki részükre gyülekező táborát s később felszólították a székelyeket, maradjanak az orosz fennhatóság alá került Beszarábiában. A székelyek azonban kijelentették: vissza akarnak térni Magyarországra, közelebről a román elnyomás alól felszabaduló szülőföldjükre: Erdéjbe. Az első 220 székely legényből álló transzport a Tatárhágón keresztül most érkezett vissza magyar földre, s a csoportot Nyíregyházán két napon vendéglátásban részesítették a város. Mindegyik székely katonának kapott a vendéglátás után más ajándékokon kívül egy-egy nemzetiszínű lobogót és Nyíregyháza városától. A román egyenruhában lévő székely fiúk most boldog örömmel, kezükben magyar zászlóval sietnek a honvérsapatok után haza Székelyföldre.

Andrási Ede zeneiskolája, Nagyvárad, Teleki-utca 13. Felvétel szerda és szombat délután.

Az Immaculata intézetben a beiratások folytak az óvodában, elemi iskolában, gimnáziumban és az óvónőképzőben. Az iskola igazgatósága.

A nagyvárad posta nyugdíjas személyzetéhez. Sürgősen jelentkezzenek 1. számú postahivatalnál I. e. 33. számú helyiségben. Vezetőség.

Még nem költöztek el a fecskék. Az utóbbi napokban többen fordultak a Madártani Intézet felvilágosításért, fiatal, még fészekben ülő fecskéfiókák megmentése érdekében. A fecskék még nem vonulnak el valamennyien; az etető párok nem hagyják el fészekben ülő fiaikat, hanem tovább gondozzák őket. A mindinkább gyérülő rovarvilág azonban megnehezíti az etető szülők munkáját. Segítségükre lehetünk rovaráplálék adásával. Sajnos, vonulás közben a fiatal vándormadarak jelentős hányada pusztul el még akkor is, ha idejében hagyják el fészüküket és kellően megerősödvé indultak a nagy utra, a téli szállás felé.

A rövidlátó iparos a Dunába biciklizett és megfulladt. Bajáról jelentik: Timpauer Jenő bajai iparos, aki erősen rövidlátó, kerékpárján behajtott a Dunába s mire kimentették, megfulladt.

Győr környékén a felhőszakadás tengerré változtatta a földeket. Győrből jelentik: Óriási vihar és felhőszakadás pusztított az elmúlt éjszaka Felső-Dunántúlon. Győrtől az alacsonyabban fekvő házak közül többbe behatolt a víz, úgyhogy a tűzoltók segítségét kellett igénybevenni Mosonmagyaróvár környékén is hatalmas pusztulást okozott a vihar, amely után a határban levő földek a felhőszakadás következtében valósággal tengerré változtak.

Az Adriai Biztosító Társulat
(alapított 1938 évben) budapesti igazgatósága nagyváradai főgynöksége útján, felvesz biztosításokat minden ágazatban. Fedezetet nyújt, mely szerint a biztosítás azonnal érvénybe lép.
Adriai Biztosító Társulat. Nagyvárad
Egyesült Bank, Horthy Miklós-tér 4 szám. Telefon: 15-66.

Erdélyi József

első nagyváradi keresztény

cimer- és címfestő

Nagyvárad, Fekete-sas

I. emelet 48 szám. (Zöldfa-utcai bejárat.)

Keresztény felekezeti intézményeknek 30 százalékos árkedvezmény

A Magyar Nemzeti Bank hírei. Nagyvárad. Saját tud. A Nemzeti Bank nagyváradi főknánál magyaranyu munka folyik. Átváltással foglalkoznak és a kirendeltség megszervezi a jövőre fiókintézetet. A kirendeltség vezetője Fejér Ernő felügyelő, helyettese Schaffer Pál főellenőr s a következők kaptak még beosztást: Surtot Aladár nyug. felügyelő, Falussy Miklós főellenőr, dr. vitéz Szádeczky Kardoss Gyula felülvizsgáló. Ezeket kívül még: Korom Ferenc, Prichradt Aurél és Pazar György. — A Nemzeti Banktól kaptuk az alábbi hivatalos értesítést: A Budapesti Közlöny szeptember 6-iki, 201. számában miniszterelnöki rendelet jelent meg, amely a Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészeket a váltók elfogadás és fizetés végetti bemutatásának és az óvas felvételeinek átmeneti elengedését rendeli el.

KATONAI ÁLLAMTITKÁROKAT NEVEZTEK KI A BUKARESTI MINISZTERIUMOKHOZ. Bukarestből jelentik: Antonescu államvezető a hadfelszerelés, nemzetvédelmi, légügyi, tengerészeti és belügyminisztériumba államtitkárokat nevezett ki. Valamennyien katonák.

ROSSZ A TEJ ANGLIÁBAN A LEGI TÁMADÁSOK MIATT. Londonból jelentik: A Daily Mail egy bírósági hírében azt írja, hogy a német légitámadások hátrányosan befolyásolják az angol fejőstehenek tejlőképességét. Ezt a kijelentést egy angol tejüzlettulajdonos tette a bíróságon, akit bepanaszoltak, hogy vizsített tejet szállított. A Daily Mail szerint az üzlettulajdonos kijelentette, hogy röviddel az általa szállított tej hatósági vizsgálata előtt német légitámadás volt. A tehének a német légitámadástól megijedtek és idegesek voltak, mikor fejésre kerül a sor. A bíróság úgy döntött, hogy egy szakértőnek új tejrőbát kell csinálnia.

BETILTOTTAK HÁROM CIONISTA SZERVEZETET. Miskolcra jelentik: A polgármester a belügyminiszter rendeletére betiltotta a magyar cionista szövetség miskolci szervezetét és két más cionista szervezetet. Ugyancsak a belügyminiszter rendeletére a városi hatóságok zár alá vették e szervezetek vagyonát is.

FISCHER FERENCET NAGY RÉSZVÉTEL MELLETT TEMETTÉK EL PÉCSÉTT. Pécsről jelentik: A város nagy halottjának: Fischer Ferencnek holttestét a város és a megye előkelő közönségének jelenlétében hétfőn délelőtt helyezték örök nyugalomra a pécsi köztemetőben. A holttestet a budapesten történt beszentelés után Pécsre szállították és itt a temető Szent Mihály kápolnájában ravatalozták fel. A temetésen az elhunyt gyermekei: vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszteren, vitéz Keresztes-Fischer Lajos tüzérségi tábornokon, a kormányzó főhadsegédén, vitéz Keresztes-Fischer Miklóson és Fischer Irmán kívül megjelent Virág Ferenc megyéspüspök, Bonczos Miklós, Johan Béla és Tomcsányi Kálmán belügyi államtitkárok, Blaskovich Iván és Nikolits Mihály főispánok, Hanuy Ferenc püspöki helynök, Horvát István alispán, Esztergár Lajos polgármester, Török Lajos főkapitányhelyettes, Stephan Sándor, az ügyészség elnöke, Tóth Zsigmond egyetemi rektor, Stitz János és Angyal János országgyűlési képviselők, Sik Lajos tüzrendészeti főfelügyelő és sokan mások. 11 órakor Kelemen Andor kormányfőtanácsos, apátplébános gyászmisét celebrált. A koporsót a beszentelés után a Fischer-család sírholtjához vitték, ott megegyeszer beszentelték, majd az egyházi szertartás végzetével Piacsek Zoltán ügyvéd a pécsi takarékpénztár és a város nevében búcsúztatta el az elhunytat. Ezután leengedték a koporsót a sírgödörbe és a megjelentek megegyeszer reészvétüket fejezték ki a gyászoló család tagjainak.

Temetés. Nagy Lászlóné szül. Pusztay Erzsébet Hatyru-utca 6. számú lakásán 72 éves korában meghalt. Temetése szeptember 10-én volt az Óssi sírkertben. (Karitás.)

HUSZ ÉVRE ITÉLTÉK GRÜNSPANN. Newyorkból jelentik: Ide olyan hír érkezett, hogy Vom Rathnak, az egykori párizsi német követség első tanácsosának gyilkosát, Grünspannt, húszévi fegyházra ítélték. A gyilkost az ítélet után a jelek szerint német fegyintézetbe szállították.

A NAGYVÁRADI REFORMÁTUS LEÁNY-GIMNÁZIUMBA A BEIRATÁSOK E HÉT FOLYAMÁN TÖRTÉNNEK. A tanulók sürgősen jelentkezzenek, mert a tanítás azonnal megkezdődik, amint a katonai parancsnokság a napot kitűzi. Igazgatóság.

Eltűnt Kovács Miklós temesvári menekült felesége és tizhónapos kisfia. Nagyvárad. Saját tud. Kovács Miklós temesvári menekült jelent meg ma szerkesztőségünkben és arra kért meg bennünket, legyünk segítségére eltűnt felesége és tizhónapos kisfia fölkeresésében. Kovács Miklós felesége, Kovács Mária alacsony, barna asszony, vele van a tizhónapos kisfia is. A zsufoft vonaton, menekülés közben tűnt el férje mellől. A temesvári menekült arra kéri a jószívű embereket, hogy amennyiben tudnak feleségéről, úgy jelentsék vagy lapunknak vagy a nagyváradi Ór-utca 3. szám alatti menekült otthonnak. Amennyiben felesége olvassa ezeket a sorokat: férjét Nagyváradon, az Ór-utcai otthonban találja meg.

BETILTOTTÁK HOLLANDIÁBAN A SZABADKÖMÜVES PÁHOLYKAT. Amsterdamból jelentik: (M. T. I.) Hollandia egész területén betiltották a szabadkőműves páholyokat és a tőlük függő szervezeteket.

KÁROLY VOLT ROMÁN KIRÁLY PÉNZZÉTETTE A BALCIC-I KASTÉLYT... Bucarestből jelentik: Mint kiderült, Károly király, amikor megtudta, hogy Balcie visszakérül Bulgáriához, az ottani kastélyt 90 millió leiert eladta a román államnak.

FILM KÉSZÜLT A MAGYAR CSAPATOK ERDÉLYI BEVONULÁSÁRÓL. Budapesti jelentik: A Magyar Filmroda „Kélet felé” címen filmet állított össze a bevonulásokról készült felvételekből. A nagyszabású film háromezer méter hosszú és vetítését a közeli napokban már megkezdik a budapesti és vidéki mozgóképszínházak.

Hazatérnek a politikai menekültek és a száműzöttek. Nagyvárad. Saját tud. Emlékeztet, hogy a magyar csapatok bevonulásakor milyen hatalmas örömmel és éljenzéssel fogadták azokat a kocscikat, amelyekből ismerős váradi papok, tanítók, iparosok, munkások, integettek hazatérő lelkesedéssel. A híres „rongyos gárda” tagjai voltak ezek, akiket éppen az utolsó hónapokban fogdostak össze a román állambiztonsági rendőrség s a katonai hatóságok csatlósai. A „rongyosok” nagy részét áttették a határon s most a legelső alkalommal engedélyt kaptak a hazatérésre. A bevonuló csapatok legénysege között is rengeteg a menekült erdélyi fiú. A politikai száműzöttek hazatérése egyre tart. Így hazaérkezett Nagyváradra dr. Kövér Gusztáv, a román kisebbségi sors egyik harcosa is, akit, mint emlékeztet, törvénytelen eszközökkel távolítottak el az erdélyi közéletből. Hét évig volt számkivetésben s ezt a hét évet arra használta fel, hogy a külföld közvéleményét és politikusait az erdélyi magyarsággal elkövetett igazságtalanságról tájékoztassa. Dr. Kövér Gusztáv most csak néhánynapos látogatásra érkezett haza, de rövid időn belül végleg hazaköltözik.

A SIÓFOKI „FOGAS”-SZÁLLÓ TULAJDONOSÁNAK TRAGÉDIÁJA. Budapesti jelentik: Decker Tivadar, a siófoki Fogas-szálló tulajdonosa, a budapesti Fehéskereszt kórházban meghalt. Lőtt sebbel szállították be a kórházba, de nem volt hajlandó megmondani, hogy ki okozta sérülését. A nyomozás most megállapította, hogy családjának egyik fiatal tagja lőtt rá Deckerre. A fiatal korut őrizetbe vették.

Ledőltek a lelkikorlatok

Öt nap óta állandóan csodálkozom. És amit nem tettem húsz éven át, minden szabad időmet az utcáin töltöm. Sétálok a nagy tömegben, amelyik Várad utcáin farsangol mosztanában és bámulok. Annak a sok embernek nagy része, (akik most utcáinkon láthatók), nem most jött ide. Itt éltek, itt dolgoztak évtizedek óta. De nem jártak sehová, nem vettek részt nyilvános szórakozásokban, otthon ültek, vagy munkahelyükön dolgoztak. A nyilvános helyek: cukrázdzák, kávéházak, klubok, színház és mozi nézőterek nem velük teltek meg, hanem azokkal, akik gyorsan asszimilálódtak, mert minden érdek- és idegszáluk az „uralkodó” osztályhoz fűzte őket. A váradi magyarság pedig a zajos, lármás, felszínes tülekedés elől csendben, szépen visszahúzódott. Visszahúzódott, vagy kitaszították a perifériákra, a külvárosokba.

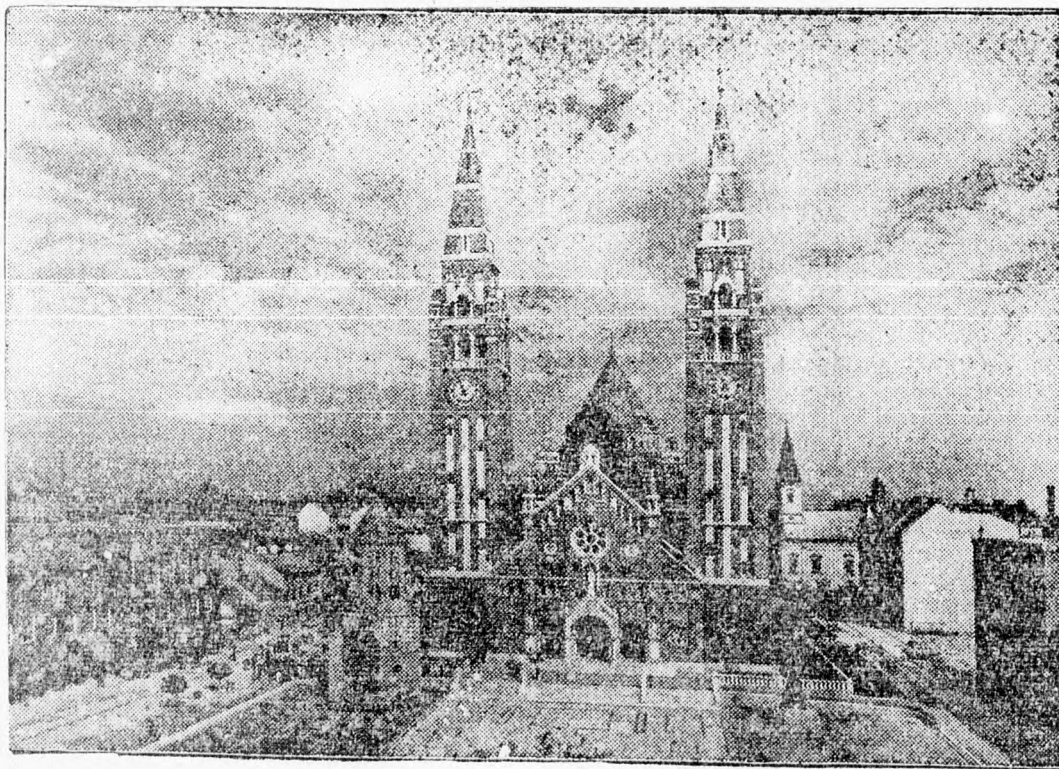
Most azonban ők is előzőlötték a várost. Csillogó szemükben, kisimult, mosolygó arcukon ott ragyog a lelkifelszabadulás öröme. A magyarság itt ma valósággal fizikailag érzi a húsz esztendő elnyomatás alól való felszabadulás forradalmi megkönnyebbülését!

A megnagyobbodott Magyarországon meg kell nagyobbadnia a megértésnek, a szeretetnek és a jósnak is. Húsz éven át arra szoktattak minket, hogy bizalmatlanul nézzünk egymásra és ne higgyünk még saját magunknak sem. Bizalmatlanság, örökös aggodalom volt az életünk. Most láttuk egymás lelkesedését, őszinte, nyílt kiállását. A határkorlátokkal együtt ledőltek a lelkek között erőszakkal vont korlátok is. Bizakodva és bizalommal, szeretettel és derülten nézzünk egymásra — magyarok vagyunk, testvérek vagyunk.

Mert Magyarország most két Erdélyt hódított vissza. Azt az Erdélyt, ami fában, fűben, vetésben, nyíló virágban, termő földben, visszhangzó sziklában, csörgedező ezüst patakokban itt terül el ezer meg ezer éve és azt az Erdélyt, amelynek kincseit a lelkünkben rejtgettük, azt a magyarságot, amit se erőszak, se armány ki nem irthatott belőlünk.

És a lelkekben felszabadult Erdély teszi még gazdagabbá a másik Erdélyt.

(H. Ö.)

A szegedi Dóm-tér, ahol a híres ünnepi játékokat szokták tartani.

Nagyvárad thjf. város polgármesteri hivatala
23289—1940. szám.

Hirdetmény

Tudomására hozom a város közönségének, hogy Nagyvárad thjf. város katonai parancsnokságát a mai napon átvettem. A katonai parancsnokság a városháza épületében, a polgármesteri hivatalban működik.
Nagyvárad, 1940. szeptember 7.

Vitéz Rajnav Károly s. k.
tábornok.

Megállapítottak a villamosjegyek árait

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap számunkban már közöltük, hogy a villamosjegyek új árait megállapították. Most közöljük a város polgármesteri hivatalának hirdetését:

Mint Nagyvárad thjf. város katonai parancsnoka és polgári közigazgatásának vezetője,

a Nagyvárad Városi Vasut r. t. igazgatóságának kérelme alapján és tekintettel arra, hogy Nagyvárad városa és a Nagyvárad Városi Vasut r. t. között fennálló szerződés alapján a villamos vasuti jegyek árának megállapítása Nagyvárad város jogát képezi,

figyelembe véve továbbá a megállapított átszámítási kulcsot, amely szerint 100 leí értéke 3 pengő 83egyharomad fillér,

a villamos vasuti jegyek árait a következőképpen állapítom meg:

3 lejes gyermekjegy	10 fillér
4 lejes szakaszjegy	15 "
5 lejes vonaljegy	18 "
6 lejes átszálló jegy	22 "
7 lejes kétszeri átszálló j.	25 "

Erről értesítetnek: 1. A Nagyvárad Városi Vasut r. t. igazgatósága, 2. a főjegyzői hivatal, 3. a határozat kifüggesztése és a helybeli lapokkal való közlés végett a városi kiadóhivatal.
Nagyvárad, 1940. szeptember 7.

Vitéz Rajnav Károly s. k.
tábornok.

A székesegyházi ének- és zenekar szereplése a hálaadó szentmisén

Vasárnap, a székesegyházi ünnepélyes hálaadó szentmisén, — melyről már tegnapi számunkban megemlékeztünk s melyen a katonai és polgári hatóságok mellett a város színeje adott hálaát a Mindenhatónak a hűszéves szenvedés alól való megváltásért, — nem a katonai zenekar, hanem a székesegyháznak a város legkiválóbb művészeiből és műkedvelőiből álló, negyvennégytagú ének- és zenekara szolgáltatta az ünnep fényéhez és méltóságához illő zenei részt, dr Krüger Jenő főigyező, karnagy vezetésével. A pontifikáló dr Lestyán Endre prelátnak belépésekor felhangzott Szent László ősi éneke, majd Gruber ünnepélyes Te Deum, utána pdeig Huber gyönyörű Béke-miséje követte a szentmise egyes részeit. A szülő részeket dr Krüger Jenőné, Sándor Edit, dr Krüger Jenő, Rimanóczy László és Szabó Zoltán énekeltek. Graduáléra Rimanóczy László adta elő ének- és zenekar kísérettel Brozignak Kisasszonynapjára írt Benedicta et venerabilis kezdetű örökszép szerzeményét, felajánlásakor pedig felhangzott, ugyancsak Rimanóczy László zengő basszusán a Boldogasszony Anyánk, majd utána a Szent Istvánhoz szóló könyörgés: „Ah hol vagy magyarok tündöklő csillaga.“ Mindkét magyar ima éneklése húsz év óta tilos volt. Szentmise végén a több ezer főnyi hívőserg ajkán felzendülő „Isten áldd meg a magyart“ elemi erővel tört a magasha, túl a hatalmas templom magas boltzatán.

A székesegyházi ének- és zenekar páratlan művészi teljesítménye meglepte a jelenvolt budapesti vendégeket, s az volt a véleményük, hogy a művészi együttes bármelyik fővárosi templomban is megállná a helyét, egy, az évtizedes megszokás alól még alig felszabadult vidéki városban pedig ilyen magas színvonalu egyházzenei teljesítményre egyáltalában nem számítottak.

(—)

A nagyváradai mozgóképszínházak másora:

APOLLÓ: FÖLDINDULÁS.
CORSO: ÚZ BENCE.
DORIAN: I. Rákóczi induló. II. A DOLOVAI NÁBOB LEANYA.

Horthy katonáját várja...

Ha az ember kilép a várad utcára ezeken a mosolygó szeptemberi napokon, bizony még mindig azt gondolja, hogy káprázik a szeme s nem hiszi el, hogy abban a városban, ahol ötször huszonnégy órával ezelőtt még szomorú emlékü zászlókat lengetett a szél s idegen szó grasszált az utcákon — most magyar nemzeti színű lobogó pompázik diadalmasan. Abban a városban, ahol „Vorbiți numai românește!“ figyelmeztető táblák fojtották torunkra a magyar szót, most még az is magyarul beszél, aki legmegátalkodottabb regátinak adta ki magát.

S elértük azt is, hogy a jó üzlet kilitásában mélyentisztelt nemkeresztény polgártársaink, ha már érezni nem is tudják a magyarságot, hát legalább mímelik — és dívatot csinálnak belőle — s azok a kolozsvári utcából kikérült üzletemberek, akik ezelőtt egy héttel még román-barát magatartásukkal tüntettek, most nemzetiszínű kokárdát tűzdögélnék a kabáthajtókára. De jó nagyot, hogy mindenki meglássa. S elértük, hogy azok a feltűnően kifestett hölgyeink, akik eddig elnéztek a kopott magyar lovagok feje fölött s csak román tiszték társaságában érezték jól magukat, most a magyar egyenruha után bolondulnak. Ezek a hölgyek ne gondolják azt, hogy a város nem vette észre hírtelen pálfordulásukat. Dehogynem, hiszen az egész város róluk beszél. Mi azonban nem rójuk meg őket, mert most a magyar honvédtisztek társaságában legalább rájönnek arra, hogy mennyit is ért az a kikent, kitömött üres korzólovag, akivel még rövid napokkal ezelőtt az utcát szántották.

S amikor ezekről a hölgyekről beszélünk, nehogy a mi kedves várad magyar leányaink azt gondolják, hogy őket akarjuk leckéztetni, amiért megtetszettek nekik a bevonuló magyar fiúk. Tudjuk mi azt jól, hogy ezek a mosolygó, pirosarcu fiúk nagyon megérdemlik a szeretetet, hiszen ha a Mindenható nem rendezi így sorsunkat, akkor ezek a fiúk valamennyien vértüket és életüket is szívesen föláldozták volna értünk.

Eppen ezért megértjük, hogy a várad utca arcát gyökeresen megváltoztatták az egyenruhák s olyan jelenségeket lehet észlelni, amelyek megérdemlik, hogy papírra vessük őket.

*

Az tény, hogy mi civil fiatalemberek bármennyire is pödörjük hirtelen növesztett bajuszunkat s akármilyen feltűnőtollú Bocskayt rakunk a fejünkre, — nagyon erősen háttérbe szorultunk. Nincs mit tagadni: a várad leányzóik, amióta megjelentek a magyar egyenruhák, a legenyhébben szólva, tudomást sem vesznek rólunk. Minden leányzó kerített magának egy fess tiszurat, altisztet, vagy közlegényt. Vagy ha a honvédség fegyvernemeiből már nem jutott nekik, akkor a csendőr-, rendőr-, tűzoltó-, vagy MÁV-egyenruhás alakulathoz fordultak lovagi kíséretért. Kéremszépen, ez most Váradon szabály, hogy minden leányzóknak egyenruha mellett kell csicseregnie. Nem baj, ha postai levélkézbessítő is az illető, az a fontos, hogy rézgombos zubbony feszüljön rajta.

Nincs más hátra, kedves civil udvarlók, civil vőlegények és civil férjek: le kell nyelnünk ezt a keserű pilulát. Vigasztaljuk magunkat azzal, hogy rajtuk is díszleghet még az a honvéd egyenruha... Csak hátha akkor meg majd a civileket hozzák dívatba a hölgyek?

*

Az a rettenetes, hogy nekünk végig kell néznünk, hogy az illemtörvény legenyébb módosításával, hogyan hódítják meg ezek az egyenruhások azokat a leányszíveket is, amelyek szerény tudomásaink szerint eddig a legbetehtellenebb várfalakkal voltak körülbástyázva. Mi hetekig hajszoltuk, kutattuk a közös ismerőst, nehogy aszfaltbetyárnak tarisnának bennünket s végigbeszélgettük a fészvizeket s a vizitek nemtudom hány kötelező for-

máját s még akkor is gyanusak maradtunk, mert nem hajoltunk pontosan olyan szögben a mama keze fölé, mint ahogyan az elő van írva. Most aztán berontanak az egyenruhások s számukra egyszerűen eltörlik ezeket az udvariassági formákat. Egy vasmegyei karpaszományos például, aki először van Európának ebben a zugában, így kezdte az ismerkedést egy magyarruhás várad kiislánnyal:

— Hogy van kiislány, de rég nem láttam!

Es a kiislány, ahelyett, hogy lehordta volna merészségéért a vitéz urat, szépen ezt válaszolta:

— Jaj de aranyos pofa maga!

Öt perc múlva már együtt sétálgattak s este a mama paprikáscsirke vacsorát adott a vitéz úr tiszteletére.

En már megállapítottam, hogy ilyen fegyverekkel szemben még csak nem is érdemes harcolni nekünk.

*

A magyar leányok és asszonyok színpompás fölvonulását a Rákóczi-ut egyik sarkáról néztük végig. Vagy nyolcan összegyűltünk civilek egy csokorba s hangos éljenzéssel, integéssel köszöntöttünk a magyarruhás sorok között egy-egy leányismerőst... S igazán olyan boldogok voltunk most az egyszer, mert a leányok olyan kedvesen, olyan aranyosan intégettek vissza, hogy öröm volt nézni. Elfeleltük az összes bosszúságot, amit az egyenruhamádatlald eddig okoztak s szívből megbocsájtottuk mindenkinek. „Hát mégis, ugye mégis észrevesznek bennünket“ — mondogattuk büszkén egymásnak. S nem tudtunk hova lenni a gyönyörűségtől... Egyszerre azonban véletlenül hátrapillantottunk s kit látnak meg közvetlenül hátunk mögött: egy fess, csinos, mosolygó honvédtisztet.

S mi balgák, még azt hittük, hogy nekünk integetnek a várad leányok.

Marjalaky Tibor

Keresztény fővárosi lapok

**Nemzeti Hűség,
Hű Nemzedék,
Hű Magyarság,
Függetlenség,
Esti Hűség,
Hű Lap**

Kaphatók minden ujságárusnál.
Előfizetéseket elfogad a Magyar Lapok hírlaposztálya

Bemutatkoztak a jugoszláv ejtőernyősök

Belgrádból jelentik: A Torljakhegyen, Belgrád mellett, ahol a világháboruban a szerb vezérkar főhadiszállása volt, a mai napon hadgyakorlatot tartanak az összes fegyvernemek részvételével, különös tekintettel a légi haderőre. Ez alkalommal mutatkoztak be első ízben a jugoszláv ejtőernyősök. Ez új alakulat, amely még kiképzés alatt áll. Az ejtőernyősökhöz tartalékos csapatokat is behívtak, akiket szintén kiképeznek. Belgrád felett egész nap a légi haderő egységei keringenek.

A főváros alapítványban örökíti meg Erdély visszacsatolását

— A közigazgatási bizottság ülése —

Budapestről jelentik: A főváros közigazgatási bizottságában Csilléry András a törvényhatósági bizottság tagjai nevében boldog örömet fejezte ki a keleti országrészek visszatérése felett. A főváros, — úgymond — példaadóan örökítette meg a Felvidék és Kárpátalja visszatérésének emlékét. Reméli, hasonlóképpen

történik Erdély egyrészeinek visszatérése alkalmából is.

Szendy polgármester válaszában kijelentette, hogy a főváros alapítványban örökíti meg Erdély visszacsatolását és erre vonatkozólag kéri Csilléry részletes indítványát. Egyelőre a fővárosi könyvtár anyagából kiegészítik a románok által szétvált erdélyi könyvtárakat.

Arcábrándok

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Allást nyec

Magyar
keresztény gyors- és gépirónó fővárosi a villamosmű telepén. — Jelentkezés reggel 8-9 óráig.

Felhívjuk
mindazokat a villamosmű, vízmű, jéggyár és más városi üzemi volt magyar alkalmazottakat, akiket magyarságuk miatt bocsátottak el, hogy a villamosmű igazgatóságánál, Varter 1., felvétel vagy előjegyzés céljából haladéktalanul jelentkezzenek.

Gyakorlott
csemege segédet azonnali belépésre felvesszünk. — Nagyvárad, Kurtág Buffet.

Vendéglői
munkálatokban jártas fiú felvétetik. Özv. Tirb Józsefné, Félix-fürdő.

Házmesterek
felvétetik, ki a véleményezést érti. Nagyvárad, Ritoók Zsigmond-utca 11.

Megbízható
házaspár, házmesterek felvétetik. Íérj foglalkozással bírjon. — Nagyvárad, Popovics-utca 4. szám.

Ügyes
asszonyt konyhára azonnal felvesz Veres cukrászda, Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Perfekt
magyar gyorsíró azonnalra kerestetik. Dr. Középpessy László, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. szám.

Háztartás
minden ágában jártas megbízható, szolid főzönőt keres magános ur. Jelentkezni lehet reggel 9-10 között. — Cim a kiadóban.

Allást keres

Perfekt
szakácsnő elhelyezkedést keres. Sebestyén Vilma. — Nagyvárad, Püspöki-ut 80.

Kereskedő,
menekült, középkorú, óvadékkal, megfelelő elhelyezkedést keres bárhol. Cimeket a kiadóba kér.

Elsőrangú
perfekt főszakácsnő ajánlkozik: kórház vagy szanatorium, vagy nagy intézetbe. Kiss Gyuláné, Temető utca 8. szám.

Többéves
gyakorlattal rendelkező fiatal bolti kiszolgálókisasszony állást keres. Cim a kiadóban.

Gyermek
mellé vagy szobalány-nak ajánlkozom. Susan Zseni, Nagyvárad, Sas-palota I. emelet 56. sz. Gáléknál.

Megbízható
magyar asszony hivatalokban takarítóné-nek, vagy családokhoz bejárónónek ajánlkozik. Kovács Sándorné, Nagyvárad, Közép-utca 23. szám.

Aradról elmenekült,
középkorú, nőtlen férfi alkalmazást keres. — Gyakorlott szállodai portás, több nyelven beszél, a vendéglői szakma minden ágában jártas, hasonló minőségben, esetleg nagy vállalatnál bizalmi állást keres. Nagy Márton néven ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

Egyedül
álló brassói menekült kereskedő, 42 éves, római katolikus vallású, női és férfidivat szakmába állást keres vagy bármilyen állást vállal megélhetése biztosítása végett. Ajánlatokat a kiadó továbbít.

Házvezetőnőnek
vagy főzönőnek ajánlkozik minden háztartási munkákhoz értő római katolikus magános özvegyasszony. — Özv. Vargáné, Nagyvárad, Szent Anna-u. 15.

Juhászattal
foglalkozó egyén állást keres. Asztalos Lajos, Hegyközujlak, Bihar megye.

Lakás

Butorozott szoba
különbejárattal, magános urnak kiadó. — Nagyvárad, Iskola-utca 10. szám.

Kétszobás
utcai lakás október 1-re kiadó. Nagyvárad, Széles-utca 22-a.

Kiadók
Gerliczy palotákban 2 és 3 szobás, teljes komfortos lakások. 2 nagy helyiség raktárnak, vagy műhelynek. Erdéklődni: Rákóczi-ut 42. szám.

4 szobás komfortos lakás azonnalra kiadó,
Színház-utca 4. szám alatt, a város központjában. Ertekezni lehet: Nagyvárad, Rákóczi-ut 16. szám. Dr. Sarkady.

Modern
két szobás, fürdőszobás erkélyes lakás kiadó. Nagyvárad, Múri-ta-utca 7. (Gerliczy u. folytatás.)

Kiadó
szép modern 3 szobás komfortos lakás azonnalra. Nagyvárad, Kál-vária-utca 22. szám.

Kiadó
azonnalra egy szobás, előszobás garzon lakás. Nagyvárad, Saal Ferenc-utca 8.

Adás-vétel

Eladó
egy modern parketás, 2 szobás, előszobás, fürdőszobás és pince-lakásos új ház. Gyönyörű udvari és kerti berendezés. Nagyvárad, Lovas-utca 17-a szám. Ügynökök dijazva.

Bádogos műhely
berendezést megvételre keresek. Varga Sándor, Nagyvárad, Szent Anna-utca 23. szám.

Iroda
berendezést megvételre keres dr. Magyaródi Boros István ügyvéd, Nagyvárad, Mussoliniter 12. szám, törvényszék mellett.

Elveszett

Elveszett
Özv. Járai Terézia névre szóló nyugdíj-könyv az olasz nagytemetőből a Széles-utcai piacig. Megtaláló kéri, adja le a kiadóhivatalunkba.

Hülönféle

Magános urinó
jobb bejárónót keres. Nagyvárad, Perces-utca 2-b.

Szülőki
Bármilyen osztálybeli rendes és magántanulók előkészítését felelősséggel vállalom. **Fizetés csak akkor, ha a diák átment.** Karácsonykor, húsvétkor vagy év végén. Az előkészítést szeptember 15-én megkezdem. Cim: Korvina könyvkereskedés, Nagyvárad, Szent László-tér 2. szám.

Major Vilma
fényképész nő fényképfelvételei a magyar honvédség bevonulásáról, a bevonulási ünnepségről és a magyar nők vasárnapi díszfelvonulásáról az „Örszem” könyvkereskedésben kaphatók.

PUHA ÖLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Sütődébe
tökével, szakértelemmel betársulnék. Cimeket a kiadóba kérek.

Született
német volt tanítónő, német és zongora órákat ad mérsékelt áron. Vidékre is menne, mint nevelő. Cimeket kér: Molnár cukrászda, Nagyvárad, Rákóczi-ut 26. szám.

Ingatlan
venni-eladni akar forduljon BALOGH ingatlanirodához Pável utca 19.

Tisztviselőknél,
nyugdíjasoknak térfi és női ruhát részletek készíti Mágori, Nagyvárad, Katolikus Körépület.

Akik
magánhazát, bérházat, bármilyen ingatlant eladni, venni akarnak, keressék fel Popovics ingatlanforgalmi irodát Nagyvárad, Szent János-utca 6. szám. Telefon 15-67.

Felállították a menekültek konyháját

Nagyvárad. Saját tud. A menekültügyi bizottság vezetője, dr. Farkas István közli, hogy a bizottság nyolc konyhát állított fel a menekültek ételmezésére. Ezek a konyhák, amelyek lelkes és áldozatkész magyar asszonyok vezetésével állanak, a következő helyeken működnek:

1. Szent Vince zárda (Nogáll-utca).
2. Orsolya zárda (Szilágyi Dezső-utca).
3. Állami tanítóképző (a volt Gojdu-liceum épülete).
4. Leánynevelő intézet (Csengeri-utca).
5. Református tanonc otthon (Teleki-u).
6. Református árvaház (Ezredévi Emléktér).
7. Fémipariskola (Lukács György-u).
8. Görög katolikus szeminárium (Tisza Kálmán-tér).

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szerdán és csütörtökön este fél 8 órakor: **Feketeszáru cseresznye.** Hunyady Sándor színjáték. Főszerepekben: Felszeghy Mária, Borsos Mancsi, Eröss Irén, Fekete Mihály, Berengh Béla, Németi István, Haller Sándor, Derecskey Pál, Solti Miklós, stb.

Péntek este fél 8 órakor: **Legyen úgy, mint régen volt.** Erdélyi Mihály nagyoperettje. Főszerepekben: Erényi Böske, Kőszegi Dusu, Eröss Böske, Rappert Dódi, Borsos Mancsi, Hegyesi Ferenc, Haller Sándor, Derecskey Pál, Berengh Béla, Solti Miklós, stb.

Szombat délután 4 órakor: **Obsitos.** Olcsó helyarakkal.

Szombat este fél 8 órakor: **Legyen úgy, mint régen volt.** (Másodszor.)

Vasárnap délután 4 órakor: **Nótáskapitány.** (Rendes helyarakkal.)

Vasárnap este fél 8 órakor: **Legyen úgy, mint régen volt.** (Harmadszor.)

Hétfő este fél 8 órakor: **Legyen úgy, mint régen volt.** (Negyedszer.)

Jegyek minden előadásra már válthatók a színház jobboldali elővételi pénztáránál.

Az előadások mindenkor pontosan a kitűzött időben kezdődnek.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

Feketeszáru cseresznye, Hunyady Sándor színművének, a Feketeszáru cseresznyének szerzője és csütörtök estéi előadásra lázasan készül a színház prózai együttése, Fekete Mihály vezetésével. A darab, mint ismeretes, hosszú ideig be volt tiltva az erdélyi színpadokon. Most végre alkalma nyílik Nagyvárad közönségének a teljes eredeti szöveget élvezni, a Feketeszáru cseresznyét a színház prózai gyűjtésének legkiválóbb erőt játszó. A nagyszerű rendezés és kiállítás, valamint a szereposztás Fekete Mihály érdeme. A főszerepek: Felszeghy Mária, Borsos Mancsi, Eröss Irén, Fekete Mihály, Berengh Béla, Derecskey Pál, Németi István, Haller Sándor és Solti Miklós kezeiben vannak. A Feketeszáru cseresznye szerdán és csütörtökön kerül színpadra.

Erdélyi Mihály nagyoperettjének bemutató előadása Erényi Böske vendégjátékával

Pénteken este ismét bemutató előadást tart a színház, amikor is Erdélyi Mihálynak, a már legfelkapottabb és legdivatosabb írónak és zeneszerzőnek eddig még elő nem adhatott operettjét, a **Legyen úgy, mint régen volt**-nak lesz előadása az eredeti szöveggel, valamint Erényi Böske vendégjátékával. Az operettgyűjtés a **Legyen úgy, mint régen volt** előadásaival, az eddigi jelekből ítélve, még nagyobb sikert fog elérni, mint a **Nótáskapitány** előadásaival. Ez az operett nálunk még nem került színpadra és úgy a szövege, mint a zeneszámai meglepetésszámba fognak menni. A főszerepeket a vendég Erényi Bösken kívül: Rappert Dódi, Borsos Mancsi, Haller Sándor, Hegyesi Ferenc, Berengh Béla, Derecskey Pál, Solti Miklós, stb. játsszák, míg a zenekart Schreiber Alajos vezényli, a darabot Hegyesi Ferenc rendezi. A **Legyen úgy, mint régen volt** pénteken este fél 8, szombaton este fél 8, vasárnap este fél 8 és hétfőn este fél 8 órakor van a színház műsorán.

Obsitos. Szombaton délután 4 órakor olcsó helyarakkal Kálmán Imre nagyoperettje az **Obsitos** kerül színpadra a legkiválóbb szereposztásban.

Jegyek minden előadásra már válthatók a színház jobboldali elővételi pénztáránál.